

Kallelse

Utbildningsnämnden

Tid: 2025-09-04, kl. 13.30

Plats: Örkelljungasalen i kommunhuset

Gruppmöte kl. 13.00-13.30

Eketrummet
Örkelljungasalen

SD, M
S, C

Föredragningslista

Nr	Ärenderubrik	Ärende
1	Sammanträdets öppnande	UBF.2025.1
2	Upprop	UBF.2025.2
3	Val av person att jämte ordföranden justera protokollet och bestämma tid för justeringen	UBF.2025.3
4	Fastställande av dagordning	UBF.2025.4
5	Besök från verksamheterna	UBF.2025.5
6	Aktuell information	UBF.2025.6
7	Remiss från Skolverket avseende förslag till kursplaner för yrkeskurser på grundläggande nivå i kommunal vuxenutbildning m.m.	UBF.2025.72
8	Förstärkning av ungdomsinflytandet i Örkelljunga kommun, nu fråga om kontaktpolitiker	KLK.2023.57
9	Anmälan av delegationsbeslut	UBF.2025.8
10	Anmälan om ärenden rörande diskriminering eller annan kränkande behandling	UBF.2025.9
11	Redovisning av beslut från domstolar och tillsynsmyndigheter	UBF.2025.73

Anneli Eskilandersson
Utbildningsnämndens ordförande

(1) UBF.2025.1

Sammanträdets öppnande

Ordföranden förklarar sammanträdet öppnat.

_____

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

(2) UBF.2025.2

Upprop

Nämndsekreteraren förrättar ett upprop.

_____

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

(3) UBF.2025.3

Val av person att jämte ordföranden justera protokollet
och bestämma tid för justeringen

Förslag på dag och tid:
2025-09-10 senast kl 12.00

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

(4) UBF.2025.4

Fastställande av dagordning

Ordföranden ställer frågan om utbildningsnämnden kan fastställa dagordningen.

_____

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

(5) UBF.2025.5

Besök från verksamheterna

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Njomzë Prekadini och Therese Max, studie- och yrkesvägledare, besöker sammanträdet och berättar om sitt arbete samt besvarar ledamöternas frågor.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

(6) UBF.2025.6

Aktuell information

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Ordföranden och utbildningschefen informerar.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

(7) UBF.2025.72 615

Remiss från Skolverket avseende förslag till kursplaner för yrkeskurser på grundläggande nivå i kommunal vuxenutbildning m.m.

Arbetsutskottets förslag till Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutar att översända det upprättade remissvaret till Skolverket.

Sammanfattning

Skolverket har i uppdrag av regeringen att utarbeta förslag till kursplaner för yrkeskurser på grundläggande nivå i kommunal vuxenutbildning (komvux). Inom ramen för detta uppdrag ska förslag till kursplaner samt nödvändiga författningsändringar tas fram (U2024/01043).

Regeringen har gett Skolverket i uppdrag att ta fram förslag på yrkeskurser på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning (komvux). Kurserna ska ge grundläggande yrkeskunskaper och innehålla praktiska inslag samt kunna kombineras till hela yrkesutbildningar på grundläggande nivå. Kurserna ska kunna byggas på till utbildning på gymnasial nivå om individen vill det. Enligt uppdraget ska Skolverket även analysera om kursernas bör få delas in i delkurser. Vidare ska kurserna svara mot de kompetenskrav som olika branscher ställer och ska kunna leda till arbete.

Skolverket har valt att regeringsuppdraget ska ingå som en del i det pågående arbetet med översyn av kursplaner inom tre skolformsdelar i komvux.

Skolverket översänder förslag som berör komvux på grundläggande nivå. Eventuella synpunkter bör vara Skolverket tillhanda senast den 30 september 2025.

Ärendets behandling i Utbildningsnämndens arbetsutskott

Arbetsutskottet har behandlat ärendet 2025-08-21 och lämnar följande beslutsförslag till Utbildningsnämnden:

Utbildningsnämnden beslutar att översända det upprättade remissvaret till Skolverket.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse svar på remiss från Skolverket

Remisvar Skolverket dnr 2025.1996

Epost Remiss avseende förslag till kursplaner för yrkeskurser på grundläggande nivå i kommunal vuxenutbildning mm

Missiv

Skolverkets föreskrifter om kursplaner för yrkeskurser i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå

Skolverkets föreskrifter om behörighet för lärare

Konsekvensutredning

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010_800)

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016_937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011_326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011_1108) om vuxenutbildning

Sändlista

Expedieras till:

Skolverket

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Utbildningsförvaltningen
Kristian Lindgren, 0435-552 11
kristian.lindgren@orkelljunga.se

Förslag: Remissvar från Örkelljunga kommun gällande Skolverkets förslag till yrkeskurser på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning (Komvux)

Sammanfattning

Örkelljunga kommun ser positivt på de föreslagna förändringarna. Vi vill samtidigt betona behovet av tid och tydlig vägledning vid implementeringen.

Då svarstiden har varit förhållandevis kort har vi som liten kommun haft begränsade möjligheter att fördjupa oss i förslaget innehåll.

Remissvar från Örkelljunga kommun gällande Skolverkets förslag till yrkeskurser på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning (Komvux)

Örkelljunga kommun tackar för möjligheten att lämna synpunkter på Skolverkets förslag till yrkeskurser på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning.

Örkelljunga kommun ställer sig positiv till det uppdrag regeringen i april 2024 gav till Skolverket att fram yrkeskurser på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning.

Örkelljunga kommun ser positivt att Skolverket haft som princip vid framtagandet av förslag till yrkeskurser på grundläggande nivå att det ska syfta till att förbereda individer för ett kommande yrkes- och arbetsliv samt svara mot de kompetenskrav olika branscher ställer, men även förbereda individ på gymnasial nivå.

Vi ställer oss positiva att det enligt regeringsuppdraget ska vara frivilligt för kommunerna att erbjuda yrkeskurser på grundläggande nivå och att Skolverket därmed bedömer att överlåta till kommunen att avgöra om en person ska ha möjlighet att delta i utbildning i en annan kommun än hemkommunen, och hemkommunen väljer att betala interkommunal ersättning eller inte.

Skolverkets förslag till yrkeskurser på grundläggande nivå är en helt ny form av utbildning vilket medför att Skolverket även tagit fram förslag till förändring i Skollagen och olika förordningar kopplade till detta. Vi väljer att endast kortfattat kommentera några av dessa enl nedan:

Förslag till ändringar i förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning:

- Vi ställer oss bakom förslaget att möjliggöra statsbidrag även för dessa nya utbildningar och att det bör sökas av kommuner i samverkan.
- Vi bedömer också att ett eventuellt krav på medfinansiering av statsbidrag skulle kunna innebära för vår del, utifrån vår kommuns förutsättningar, ibland svårighet att erbjuda kurser.

Förslag till ändringar i förordning och Skollag som berör behörighet och legitimation för lärare och förskollärare:

- Skolverkets förslag till de förändringar som är nödvändiga att göra för att klargöra vilka lärare som ska vara behöriga att undervisa i de nya kurserna ställer vi oss helt bakom.

Örkelljunga kommun instämmer och ser positivt till följande som tas upp i konsekvensutredningen till remissen:

- Att kommun inte ska vara skyldig att erbjuda yrkeskurser på grundläggande nivå
- Att Skolverket föreslår kurser inom samma områden som finns på den gymnasiala nivån vilket gör att vi kan välja att erbjuda yrkeskurser inom samma yrkes- branschområden som vi redan erbjuder – för att på så sätt begränsa våra kostnader
- Skolverket föreslår att erbjuda informations – och implementeringsinsatser såvida vi väljer att erbjuda kurser

Ekonomiska konsekvenser

Det är svårt att avgöra vilka kostnader som kan uppstå i samband med förändringen. Den största insatsen kommer att bestå av att lärare och skolledning behöver ägna tid åt förändringen. Det kan innebära att andra arbetsuppgifter behöver prioriteras ner.

Konsekvenser med anledning av diskriminering

Förslaget bedöms inte föranleda några försämringar utifrån diskrimineringslagstiftningen. Syftet är att förtydliga och stärka barn och ungas förutsättningar.

Kristian Lindgren

Utbildningschef

Utbildningsförvaltningen
Kristian Lindgren
kristian.lindgren@orkelljunga.se

Remissvar från Örkelljunga kommun gällande Skolverkets förslag till yrkeskurser på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning (Komvux)

Sammanfattning

Örkelljunga kommun ser positivt på de föreslagna förändringarna. Vi vill samtidigt betona behovet av tid och tydlig vägledning vid implementeringen.

Då svarstiden har varit förhållandevis kort har vi som liten kommun haft begränsade möjligheter att fördjupa oss i förslagets innehåll.

Remissinstansernas synpunkter

Örkelljunga kommun tackar för möjligheten att lämna synpunkter på Skolverkets förslag till yrkeskurser på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning.

Örkelljunga kommun ställer sig positiv till det uppdrag regeringen i april 2024 gav till Skolverket att fram yrkeskurser på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning.

Örkelljunga kommun ser positivt att Skolverket haft som princip vid framtagandet av förslag till yrkeskurser på grundläggande nivå att det ska syfta till att förbereda individer för ett kommande yrkes- och arbetsliv samt svara mot de kompetenskrav olika branscher ställer, men även förbereda individ på gymnasial nivå.

Vi ställer oss positiva att det enligt regeringsuppdraget ska vara frivilligt för kommunerna att erbjuda yrkeskurser på grundläggande nivå och att Skolverket därmed bedömer att överlåta till kommunen att avgöra om en person ska ha möjlighet att delta i utbildning i en annan kommun än hemkommunen, och hemkommunen väljer att betala interkommunal ersättning eller inte.

Skolverkets förslag till yrkeskurser på grundläggande nivå är en helt ny form av utbildning vilket medför att Skolverket även tagit fram förslag till förändring i Skollagen och olika förordningar kopplade till detta. Vi väljer att endast kortfattat kommentera några av dessa enl nedan:

Förslag till ändringar i förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning:

- Vi ställer oss bakom förslaget att möjliggöra statsbidrag även för dessa nya utbildningar och att det bör sökas av kommuner i samverkan.
- Vi bedömer också att ett eventuellt krav på medfinansiering av statsbidrag skulle kunna innebära för vår del, utifrån vår kommuns förutsättningar, ibland svårighet att erbjuda kurser.

Förslag till ändringar i förordning och Skollag som berör behörighet och legitimation för lärare och förskollärare:

- Skolverkets förslag till de förändringar som är nödvändiga att göra för att klargöra vilka lärare som ska vara behöriga att undervisa i de nya kurserna ställer vi oss helt bakom.

Örkelljunga kommun instämmer och ser positivt till följande som tas upp i konsekvensutredningen till remissen:

- Att kommun inte ska vara skyldig att erbjuda yrkeskurser på grundläggande nivå
- Att Skolverket föreslår kurser inom samma områden som finns på den gymnasiala nivån vilket gör att vi kan välja att erbjuda yrkeskurser inom samma yrkes- branschområden som vi redan erbjuder – för att på så sätt begränsa våra kostnader
- Skolverket föreslår att erbjuda informations – och implementeringsinsatser såvida vi väljer att erbjuda kurser

Kristian Lindgren
Utbildningschef

Från: Remiss oversynkomvux <remiss.oversynkomvux@skolverket.se>

Skickat: den 27 juni 2025 09:42

Ämne: Remiss avseende förslag till kursplaner för yrkeskurser på grundläggande nivå i kommunal vuxenutbildning

Du får inte ofta e-post från remiss.oversynkomvux@skolverket.se. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Varning: Det här e-postmeddelandet kommer från en extern organisation. Klicka inte på länkar eller öppna bilagor om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Remiss avseende förslag till kursplaner för yrkeskurser på grundläggande nivå i kommunal vuxenutbildning m.m.

Skolverket har i uppdrag av regeringen att utarbeta förslag till kursplaner för yrkeskurser på grundläggande nivå i kommunal vuxenutbildning (komvux). Inom ramen för detta uppdrag ska förslag till kursplaner samt nödvändiga författningsändringar tas fram (U2024/01043).

Regeringen har gett Skolverket i uppdrag att ta fram förslag på yrkeskurser på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning (komvux). Kurserna ska ge grundläggande yrkeskunskaper och innehålla praktiska inslag samt kunna kombineras till hela yrkesutbildningar på grundläggande nivå. Kurserna ska kunna byggas på till utbildning på gymnasial nivå om individen vill det. Enligt uppdraget ska Skolverket även analysera om kurserna bör få delas in i delkurser. Vidare ska kurserna svara mot de kompetenskrav som olika branscher ställer och ska kunna leda till arbete.

Skolverket har valt att regeringsuppdraget ska ingå som en del i det pågående arbetet med översyn av kursplaner inom tre skolformsdelar i komvux.

Skolverket översänder härmed förslag som berör komvux på grundläggande nivå.

Remissen innehåller förslag till:

- lag om ändring i skollagen (2010:800),
- förordning om ändring i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning,
- förordning om ändring i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare,
- förordning om ändring i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning,
- Skolverkets föreskrifter om kursplaner för yrkeskurser i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, och
- Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för undervisning i yrkeskurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.

Skolverket vill ge remissinstanserna möjlighet att yttra sig över förslagen och särskilt de förslag som är relevanta för remissinstansen.

Eventuella synpunkter bör vara Skolverket tillhanda **senast den 30 september 2025**. Skicka svar som e-post till remiss.oversynkomvux@skolverket.se eller till registrator@skolverket.se. Ange Skolverkets diarienummer 2025:1996 i ämnesraden.

Vid eventuella frågor hänvisas till Annelie Svantesson eller Linda Svedberg som nås via annelie.svantesson@skolverket.se eller linda.svedberg@skolverket.se

På Skolverkets vägnar

Maria Weståker
Avdelningschef Avdelningen för läroplaner
Skolverket

Bilagor

- Missiv
- Sändlista
- Konsekvensutredning
- Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)
- Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning
- Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare
- Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning
- Skolverkets föreskrifter om kursplaner för yrkeskurser i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå
- Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för undervisning i yrkeskurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå

Skolverket/The Swedish National Agency for Education

Postadress/Postal address: Skolverket, Box 4002, 171 04 Solna

Besöksadress/Location: Svetsarvägen 16, 171 41 Solna

Telefon/Phone: +46 8 527 332 00

www.skolverket.se

[Prenumerera på Skolverkets nyhetsbrev](#)

Remiss avseende förslag till kursplaner för yrkeskurser på grundläggande nivå i kommunal vuxenutbildning m.m.

Skolverket har i uppdrag av regeringen att utarbeta förslag till kursplaner för yrkeskurser på grundläggande nivå i kommunal vuxenutbildning (komvux). Inom ramen för detta uppdrag ska förslag till kursplaner samt nödvändiga författningsändringar tas fram (U2024/01043).

Regeringen har gett Skolverket i uppdrag att ta fram förslag på yrkeskurser på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning (komvux). Kurserna ska ge grundläggande yrkeskunskaper och innehålla praktiska inslag samt kunna kombineras till hela yrkesutbildningar på grundläggande nivå. Kurserna ska kunna byggas på till utbildning på gymnasial nivå om individen vill det. Enligt uppdraget ska Skolverket även analysera om kurserna bör få delas in i delkurser. Vidare ska kurserna svara mot de kompetenskrav som olika branscher ställer och ska kunna leda till arbete.

Skolverket har valt att regeringsuppdraget ska ingå som en del i det pågående arbetet med översyn av kursplaner inom tre skolformsdelar i komvux.

Skolverket översänder härmed förslag som berör komvux på grundläggande nivå.

Remissen innehåller förslag till:

- lag om ändring i skollagen (2010:800),
- förordning om ändring i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning,
- förordning om ändring i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare,
- förordning om ändring i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning,
- Skolverkets föreskrifter om kursplaner för yrkeskurser i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, och
- Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för undervisning i yrkeskurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.

Skolverket vill ge remissinstanserna möjlighet att yttra sig över förslagen och särskilt de förslag som är relevanta för remissinstansen.

Eventuella synpunkter bör vara Skolverket tillhanda **senast den 30 september 2025**. Skicka svar som e-post till remiss.oversynkomvux@skolverket.se eller till registrator@skolverket.se. Ange Skolverkets diarienummer 2025:1996 i ämnesraden.

Vid eventuella frågor hänvisas till Annelie Svantesson eller Linda Svedberg som nås via annelie.svantesson@skolverket.se eller linda.svedberg@skolverket.se

På Skolverkets vägnar

Maria Weståker
Avdelningschef Avdelningen för läroplaner
Skolverket

Bilagor

- Missiv
- Sändlista
- Konsekvensutredning
- Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)
- Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning
- Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare
- Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning
- Skolverkets föreskrifter om kursplaner för yrkeskurser i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå
- Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för undervisning i yrkeskurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå

**Skolverkets föreskrifter
om kursplaner för yrkeskurser i kommunal
vuxenutbildning på grundläggande nivå;**

SKOLFS

Utkom från trycket
den

beslutade den datum och år.

Skolverket föreskriver följande med stöd av 2 kap. 11 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

1 § De kursplaner som framgår av bilagan till dessa föreskrifter ska gälla för yrkeskurser i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.

_____

Dessa föreskrifter träder i kraft dd mm åå.

På Skolverkets vägnar

GENERALDIREKTÖREN

Föredragande

Kurs: Administration – introduktion**Kurskod: VGRDMI0****Verksamhetspoäng: 100**

Administration spelar en central roll för samhällets funktion och stabilitet samt säkerställer effektiv resursanvändning. Administrativt arbete inom företag, offentlig förvaltning och organisationer handlar om att hantera resurser för att uppnå verksamhetens mål effektivt.

Syfte

Undervisningen i kursen administration – introduktion ska syfta till att eleven utvecklar kunskaper om och intresse för olika yrkesroller samt vanligt förekommande administrativa arbetsuppgifter. Undervisningen ska också bidra till att eleven utvecklar kunskaper om ergonomi, arbetsmiljö och säkerhet. Genom praktiska övningar i undervisningen och studiebesök på arbetsplatser ska eleven få en inledande introduktion i yrkesmässigt arbete.

Undervisningen ska ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om material och utrustning som används inom administration.

Genom undervisningen ska eleven utveckla förmåga att samarbeta och kommunicera i olika servicesituationer.

Undervisningen i kursen administration – introduktion ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- kunskaper om olika yrkesroller samt vanligt förekommande arbetsuppgifter inom yrkesområdet,
- förmåga att utföra några praktiska moment inom yrkesområdet,
- kunskaper om material och utrustning för administrativt arbete, och
- förmåga att samarbeta och kommunicera med andra.

Centralt innehåll**Organisation och arbetsmetoder inom administration**

- Olika yrkesroller inom yrkesområdet.
- Vanligt förekommande arbetsuppgifter inom yrkesområdet.
- Ergonomi, arbetsmiljö och säkerhet.

Material och utrustning

- Användning av digital teknik, tekniska hjälpmedel, material och annan utrustning i enkla sammanhang inom administration.
- Utförande av administrativa arbetsuppgifter, till exempel kopiering och posthantering.
- Hantera olika typer av dokument, till exempel brev och fakturor.

Kommunikation och bemötande

- Kommunikation och bemötande i enklare servicesituationer samt vikten av samarbete.
- Facktermer inom yrkesområdet.

Betygskriterier*Betygskriterier för betyget Godkänt*

Eleven visar grundläggande kunskaper om olika yrkesroller samt vanligt förekommande arbetsuppgifter inom administration.

Eleven utför några praktiska moment inom yrkesområdet på ett i huvudsak fungerande sätt.

Eleven visar grundläggande kunskaper om olika typer av material och utrustning som används inom administration.

Eleven samarbetar och kommunicerar på ett ändamålsenligt sätt i olika servicesituationer.

Kurs: Arbetsliv och arbetsmarknad**Kurskod: VGRRBE0****Verksamhetspoäng: 100**

Kunskaper om arbetslivet och arbetsmarknaden ger viktiga verktyg för etablering på arbetsmarknaden. Att ha ett arbete är viktigt för individens försörjning, självständighet och delaktighet i samhället.

Syfte

Undervisningen i kursen arbetsliv och arbetsmarknad ska syfta till att förbereda eleven för att välja inriktning på sitt kommande arbetsliv. Eleven ska därför få utveckla kunskaper om villkor och lagar på den svenska arbetsmarknaden, däribland om olika anställningsformer och entreprenörskap. I det ingår också kulturer och normer på olika arbetsplatser.

Undervisningen ska också ge kunskaper om olika branscher och yrken i Sverige utifrån elevens egna erfarenheter, intressen och mål. Det omfattar kännedom om de arbetsmöjligheter som finns och de krav som ställs inom olika branscher. Eleven ska också ges möjlighet att besöka och studera olika arbetsplatser och verksamheter i närsamhället. På så sätt ska undervisningen ge eleven konkreta erfarenheter av olika arbetsmiljöer. Dessutom ska eleven genom praktiska övningar få utveckla förmåga att söka arbete. Undervisningen ska genomföras så att teoretiska och praktiska kunskaper vävs samman i en helhet.

Undervisningen i kursen arbetsliv och arbetsmarknad ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- kunskaper om arbetslivets villkor,
- kunskaper om olika branscher och yrken på den svenska arbetsmarknaden, och

- förmåga att använda olika verktyg och tjänster för att söka arbete.

Centralt innehåll

Arbetslivets villkor

- Olika anställningsformer och entreprenörskap.
- Arbetsrätt, arbetsmiljölagen och diskrimineringslagen.
- Arbetsmarknadens parter och deras olika roller. Kollektivavtal.
- Arbetstagarens rättigheter och skyldigheter och arbetsgivarens ansvar. Anställningsavtal och villkor kring lön, semester och sociala avgifter.
- Föräldrapenning, sjukersättning och pension.
- Olika arbetsplatskulturer, däribland normer kring jämställdhet och hierarkier.

Branscher och yrken

- Olika branscher och yrken, utifrån elevens erfarenheter, intressen och mål. Utbildningsvägar samt arbetsuppgifter inom olika yrken och verksamheter.
- Orientering om hur arbetsmarknaden ser ut inom olika branscher och yrken lokalt, regionalt och nationellt.
- Studiebesök på arbetsplatser inom olika branscher utifrån elevens erfarenheter, intressen och mål.

Att söka arbete

- Olika sätt att söka arbete samt vilket stöd samhället kan ge, till exempel genom hemkommunen och Arbetsförmedlingen.
- Praktiska övningar i att utforma arbetsansökningar och genomföra en anställningsintervju.

Betygskriterier

Betygskriterier för betyget Godkänt

Eleven visar grundläggande kunskaper om arbetslivets villkor.

Eleven visar grundläggande kunskaper om branscher och yrken på den svenska arbetsmarknaden.

Eleven kan på ett i huvudsak fungerande sätt använda olika verktyg och tjänster för att söka arbete.

Kurs: Beskärning och trädvård

Kurskod: VGRBES0

Verksamhetspoäng: 100

Buskar, fruktträd och andra träd är centrala i den gröna utemiljön. För att träden ska utvecklas till estetiskt tilltalande och friska träd behöver träden beskäras på ett biologiskt och yrkesmässigt sätt. Beskärning bidrar till att bevara värdefulla miljöer, stora ekonomiska värden,

Syfte

Undervisningen i kursen beskärning och trädvård ska syfta till att eleven utvecklar kunskaper om beskärning av olika växtslag så att arbetet kan utföras yrkesmässigt.

Genom undervisningen ska eleven ges förutsättningar att utveckla kunskaper om och förmåga att beskära olika växtslag med olika tekniker. Undervisningen ska också ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om hur smittspridning kan ske i samband med beskärning.

Genom undervisningen ska eleven ges möjlighet att utveckla kunskaper om ergonomi och säkerhet samt om de bestämmelser som omger arbete på hög höjd. Undervisningen ska genom både praktiskt arbete och teori ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om beskärning och trädvård.

Dessutom ska utbildningen ge eleven möjlighet att utveckla förmåga att samarbeta och kommunicera med andra i vanligt förekommande situationer inom yrkesområdet.

Undervisningen i kursen beskärning och trädvård ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- kunskaper om beskärning och trädvård,
- förmåga att beskära fruktträd, träd och buskar yrkesmässigt,
- förmåga att arbeta säkert,
- kunskaper om vilka regler som styr arbete på hög höjd, och
- förmåga att samarbeta och kommunicera med andra.

Centralt innehåll

Beskärning av träd och buskar

- Grundprinciperna för beskärning vid uppbyggnads-, förnyings- och underhållsbeskärning.
- Beskärningstidpunkt för olika växtslag.
- Exempel på trädvårdande åtgärder.
- Smittspridning i samband med beskärning.
- Arbete med beskärning av fruktträd, träd och buskar.
- Lämpliga verktyg och utrustning vid beskärning samt hur de fungerar.
- Vård av verktyg och utrustning.

Ergonomi, säkerhet och samarbete

- Säkerhet och ergonomi i samband med beskärning.
- Bestämmelser och tillämpning av regler i samband med arbete på hög höjd.

Kommunikation och samarbete

- Samarbeta och kommunicera med andra i olika situationer kopplat till yrkesområdet.

Betygskriterier*Betygskriterier för betyget Godkänt*

Eleven visar grundläggande kunskaper om beskärning av fruktträd, träd och buskar.

Eleven beskär fruktträd, träd och buskar med viss säkerhet.

Eleven arbetar på ett säkert sätt.

Eleven visar kunskaper om vilka regler som styr arbete på hög höjd.

Eleven samarbetar och kommunicerar med andra på ett ändamålsenligt sätt.

Kurs: Bygg och anläggning – introduktion**Kurskod: VGRBYG0****Verksamhetspoäng: 100**

Bygg- och anläggningsbranschen har en central roll inom samhällsbyggnad. Inom branschen finns flera yrkesområden, till exempel byggnadsplåtslageri, byggnadsmåleri, husbyggnad och mark och anläggning. På en byggarbetsplats utförs olika typer av byggnadsarbeten som en del av en helhet i en byggprocess. Därför är hänsynstagande till andra yrkesgrupper och övergripande planer en viktig del inom området.

Syfte

Undervisningen i kursen bygg och anläggning – introduktion ska syfta till att eleven utvecklar kunskaper om olika arbetsområden och arbetsmoment inom bygg och anläggning. Genom undervisningen ska eleven ges möjlighet att utveckla kunskaper om samt nyfikenhet på och intresse för olika yrken inom branschen. Dessutom ska undervisningen ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om vanligt förekommande arbetsprocesser och arbetsuppgifter som finns inom yrkesområdet. Genom praktiska övningar i undervisningen och studiebesök på arbetsplatser ska eleven få en inledande introduktion i yrkesmässigt arbete.

Genom undervisningen ska eleven få kunskaper om miljö, material och teknik och hur man kan arbeta för att främja hållbar utveckling.

Undervisningen ska leda till att eleven utvecklar kunskaper om ritningsläsning och anvisningar i säkerhetsdatablad. Genom undervisningen ska eleven ges möjlighet att utveckla kunskaper om och förmåga att hantera maskiner och material på ett säkert och ergonomiskt sätt. Vidare ska eleven ges möjlighet att utveckla en medvetenhet om lagar och andra bestämmelser samt vilka risker som kan finnas inom yrkesområdet och hur dessa kan förebyggas.

I undervisningen ska eleven ges möjlighet att samarbeta och kommunicera med andra på ett yrkesmässigt sätt. Dessutom ska undervisningen ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om fackspråk inom yrkesområdet.

Undervisningen i kursen bygg och anläggning – introduktion ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- kunskaper om olika yrken och vanligt förekommande arbetsuppgifter inom yrkesområdet,
- förmåga att utföra några praktiska moment inom yrkesområdet,
- kunskaper om vanligt förekommande material, maskiner, verktyg och annan teknisk utrustning samt hur dessa hanteras på ett säkert sätt, och
- förmåga att samarbeta och kommunicera med andra.

Centralt innehåll

Byggprocessen och byggarbetsplatsen

- Vanligt förekommande yrken och arbetsprocesser inom byggnadsplåtslageri, husbyggnad, markarbeten och måleri i samband med nyproduktion, ombyggnad och renovering.
- Enklare arbetsbeskrivningar och ritningar för att lösa arbetsuppgifter.
- Hantering av material, maskiner, verktyg och annan teknisk utrustning.
- Olika byggnaders funktion, konstruktion och användningsområden, däribland skillnaden mellan bostadshus, lagerbyggnader och kallförråd.
- Studiebesök, till exempel i anslutning till byggarbetsplatser och på byggvaruhus.
- Utförande av några praktiska moment inom yrkesområdet.

Lagar och bestämmelser

- Översiktligt om lagar och bestämmelser.
- Översiktligt om arbetsrätt.
- Säkerhets-, miljö- och kvalitetskrav inom yrkesområdet.

Kommunikation

- Facktermer inom yrkesområdet, till exempel begrepp för verktyg, maskiner, material och arbetsmetoder.
- Samarbete och kommunikation med hjälp av facktermer.
- Bemötande och kommunikation i olika situationer kopplat till yrkesområdet.

Miljö och hållbar utveckling

- Översiktligt om bygg- och anläggningsbranschens roll för en hållbar miljömässig utveckling.

Betygskriterier

Betygskriterier för betyget Godkänt

Eleven visar grundläggande kunskaper om olika yrkesområden och yrken inom bygg- och anläggningsområdet samt om vanligt förekommande arbetsuppgifter.

Eleven utför några praktiska moment inom yrkesområdet på ett i huvudsak fungerande sätt.

Eleven visar grundläggande kunskaper om vanligt förekommande material, maskiner, verktyg och annan teknisk utrustning samt hur dessa hanteras säkert.

Eleven samarbetar och kommunicerar med andra på ett ändamålsenligt sätt.

Kurs: Digital kompetens i arbetslivet

Kurskod: VGRDIG0

Verksamhetspoäng: 100

Digital kompetens är viktig för ett kommande arbetsliv och nödvändig för att kunna vara en del av dagens samhälle. Praktiska kunskaper om hur digitala verktyg används behövs för att kunna verka inom olika yrkesområden.

Syfte

Undervisningen i kursen digital kompetens i arbetslivet ska syfta till att eleven utvecklar färdigheter att utföra olika yrkesrelaterade uppgifter med hjälp av digital teknik. Genom undervisningen ska eleven ges möjlighet att utveckla förmåga att använda digital utrustning, programvaror och tjänster som är vanligt förekommande inom olika yrkesområden. Praktiska moment och övningar ska ingå i undervisningen och teoretiska och praktiska kunskaper ska vävas samman till en helhet för eleven.

Dessutom ska undervisningen ge eleven kunskaper om den digitala utvecklingen och dess betydelse för arbetslivet.

Genom undervisningen ska eleven också ges möjlighet att utveckla förmåga att söka och kritiskt granska digital information. Eleven ska även ges möjlighet att reflektera över och samtala om etik, säkerhet och sekretess.

Undervisningen i kursen digital kompetens i arbetslivet ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- förmåga att utföra yrkesrelaterade uppgifter med hjälp av vanligt förekommande digitala verktyg,
- kunskaper om den digitala utvecklingen och dess betydelse för arbetslivet,
- förmåga att söka och kritiskt granska digital information, och
- kunskaper om datasäkerhet, etik och sekretess.

Centralt innehåll

Digitala verktyg och framställning av dokument

- Praktiska övningar i att använda olika digitala verktyg, till exempel datorer, surfplattor och mobiler.
- Användning av olika applikationer och program för kommunikation, texthantering, bildbehandling och layout.
- Hur internetbaserade tjänster samt sociala medier fungerar.
- Framställning av relevanta dokument för något eller några yrkesområden, till exempel instruktioner, mötesdokument och informationsbrev.

Digitaliseringens betydelse för arbetslivet

- Den digitala utvecklingens betydelse för arbetslivet samt hur det synliggörs i något valt yrkesområde.

Informationssökning

- Informationssökning via digitala söktjänster samt värdering och kritisk granskning av information.
- Datasäkerhet och sekretess, till exempel skyddande av identitet på internet.
- Etik och riskhantering vid internetanvändning.

Betygskriterier*Betygskriterier för betyget Godkänt*

Eleven använder teknisk utrustning, programvaror och tjänster på ett i huvudsak fungerande sätt och kan framställa relevanta dokument utifrån något yrkesområde. Eleven utför uppgifter digitalt utifrån valt yrkesområde på ett i huvudsak fungerande sätt.

Eleven visar grundläggande kunskaper om digitaliseringens utveckling och dess betydelse för arbetslivet.

Eleven söker information med viss säkerhet och gör enkla bedömningar av informationens tillförlitlighet.

Eleven visar grundläggande kunskaper om datasäkerhet, etik och sekretess.

Kurs: Fordon och transport – introduktion**Kurskod: VGRFOR0****Verksamhetspoäng: 100**

Fordons- och transportbranschen möjliggör rörlighet för människor och varor, vilket är avgörande för handel, arbetskraftens tillgänglighet samt tillväxt av städer och samhällen. Inom branschen finns flera olika yrkesområden som samverkar och tillsammans bildar en helhet. En viktig aspekt av fordons- och transportbranschen är även dess tekniska utveckling.

Syfte

Undervisningen i kursen fordon och transport – introduktion ska syfta till att eleven utvecklar kunskaper om fordons- och transportbranschen, vilka yrkesområden som finns, deras roll i samhället samt hur de samverkar. Den ska även bidra till att eleven utvecklar förståelse av hur den snabba teknikutvecklingen påverkar förutsättningarna för olika verksamheter inom yrkesområdena. Undervisningen ska också stimulera elevens intresse för fordons- och transportbranschen samt dess tekniska utveckling. Eleven ska även ges möjlighet att utveckla kunskaper om vanligt förekommande arbetsuppgifter som finns inom de olika yrkesområdena. Genom praktiska övningar i undervisningen och studiebesök på arbetsplatser ska eleven få en inledande introduktion i yrkesmässigt arbete.

Undervisningen ska bidra till att eleven utvecklar förståelse för krav på säkerhet, miljö och kvalitet samt hur man kan arbeta på ett sätt som främjar hållbar utveckling. I undervisningen ska eleven ges möjlighet att få en introduktion till fackspråk samt olika vanliga begrepp och uttryck inom yrkesområdet. Dessutom ska eleven utveckla kunskaper om vikten av ansvarstagande i arbetslivet samt hur eleven kan förhålla sig kritiskt granskande till rådande attityder och värderingar inom yrkesområdena.

I undervisningen ska eleven ges möjlighet att samarbeta och kommunicera med andra på ett yrkesmässigt sätt.

Undervisningen i kursen fordon och transport – introduktion ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- kunskaper om fordons- och transportbranschen och dess tekniska utveckling, olika verksamheter och yrkesområden samt vanligt förekommande arbetsuppgifter,
- förmåga att utföra några praktiska moment inom yrkesområdet,
- kunskaper om miljö- och kvalitetsmässigt arbete samt säkerhetsbestämmelser inom olika yrken i branschen, och
- förmåga att samarbeta och kommunicera med andra.

Centralt innehåll

Verksamheter inom fordons- och transportområdet

- Fordons- och transportbranschen och de olika verksamheternas roll samt deras betydelse för samhälls- och arbetsliv.
- Den tekniska utvecklingen inom några av yrkesområdena.
- Olika yrken inom fordons- och transportbranschen och vanligt förekommande arbetsuppgifter.
- Utförande av några praktiska moment inom yrkesområdet.

Säkerhet och miljö

- Säkerhetsbestämmelser inom yrkesområdet.
- Miljö- och kvalitetskrav inom de olika yrkesområdena.

Kommunikation och bemötande

- Facktermer inom yrkesområdet, till exempel begrepp för verktyg, material och arbetsmetoder.
- Yrkesetik samt kommunikation och samarbete.

Betygskriterier

Betygskriterier för betyget Godkänt

Eleven visar grundläggande kunskaper om fordons- och transportbranschen, dess olika verksamheter och yrkesområden samt om vanligt förekommande arbetsuppgifter.

Eleven utför några praktiska moment inom yrkesområdet på ett i huvudsak fungerande sätt.

Eleven visar grundläggande kunskaper om miljö- och kvalitetsmässigt arbete samt hur man arbetar säkert. **SKOLFS**

Eleven samarbetar och kommunicerar med andra på ett ändamålsenligt sätt.

Kurs: Kommunikation och bemötande i arbetslivet

Kurskod: VGRKOM0

Verksamhetspoäng: 100

Kommunikation och bemötande är av central betydelse för att skapa och upprätthålla goda relationer i arbetslivet, både internt på en arbetsplats och i mötet med externa kontakter. Kunskap inom området ger därför nödvändiga verktyg för att verka i arbetslivet.

Syfte

Undervisningen i kursen kommunikation och bemötande i arbetslivet ska syfta till att eleven utvecklar förmåga att bemöta människor i olika situationer. Den ska även ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om servicesituationer samt förmåga att anpassa kommunikationen utifrån olika situationer och målgrupper. Eleven ska också ges möjlighet att samtala om och reflektera över olika förhållningssätt i mötet med människor. Praktiska moment och övningar ska ingå i undervisningen och teoretiska och praktiska kunskaper ska vävas samman till en helhet för eleven.

Eleven ska få möjlighet att utveckla kunskaper om olika former av extern och intern information och kommunikation. Eleven ska också ges möjlighet att reflektera över hur sociala och kulturella förhållanden kan påverka kommunikation.

Genom undervisningen ska eleven få kunskaper om etik och sekretess. På så sätt ges eleven möjlighet att utveckla ett ansvarstagande förhållningssätt till information och kommunikation.

Undervisningen i kursen kommunikation och bemötande i arbetslivet ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- förmåga att bemöta människor i olika situationer,
- kunskaper om olika former av extern och intern information och kommunikation, och
- kunskaper om etik och sekretess.

Centralt innehåll

Service och bemötande

- Service och bemötande med anpassning till situation samt målgruppers behov och önskemål.
- Språklig kommunikation, kroppsspråk och interaktion i olika situationer inom något eller några yrkesområden, till exempel genom praktiska övningar och studiebesök.

Information och kommunikation

- Olika former av extern och intern information och kommunikation inom något eller några yrkesområden.
- Hur sociala och kulturella förhållanden påverkar människors interaktion och kommunikation.

Etik och sekretess

- Etik och sekretess i samband med information och kommunikation inom något eller några yrkesområden.

Betygskriterier*Betygskriterier för betyget Godkänt*

Eleven bemöter människor med anpassning till situation och målgrupp.

Eleven visar grundläggande kunskaper om olika former av extern och intern information och kommunikation.

Eleven visar grundläggande kunskaper om etik och sekretess.

Kurs: Logi och våningsservice – introduktion**Kurskod: VGRLOG0****Verksamhetspoäng: 100**

Olika former av logi har en avgörande betydelse inom besöksnäringen och skapar arbetstillfällen samt är en del i arenor för möten, konferenser och andra event både lokalt, nationellt och internationellt.

Syfte

Undervisningen i kursen logi och våningsservice – introduktion ska syfta till att eleven utvecklar kunskaper om olika typer av logi och behov av våningsservice inom besöksnäringen samt om områdets produkter och tjänster. Dessutom ska undervisningen väcka elevens intresse för olika yrken och vanligt förekommande arbetsuppgifter inom yrkesområdet. Undervisningen ska även stimulera elevens kreativitet och problemlösningsförmåga samt intresse för att ge god service i samband med arbetsuppgifter inom logi och våningsservice. Genom praktiska övningar i undervisningen och studiebesök på arbetsplatser ska eleven få en introduktion i yrkesmässigt arbete.

Eleven ska i undervisningen ges möjlighet att utveckla kunskaper om yrkesspecifika begrepp, metoder och utrustning. Undervisningen ska bidra till att eleven utvecklar förmåga att kommunicera på ett serviceinriktat sätt. Eleven ska även ges möjlighet att reflektera över och samtala om mötet med människor och innebörden av god service.

Undervisningen ska också leda till att eleven utvecklar kunskaper om lagar och andra bestämmelser inom området logi och våningsservice. Eleven ska ges möjlighet att diskutera ansvarsfrågor vad gäller etik och miljö samt få kunskaper om hygien, service och säkerhet inom yrkesområdet. Dessutom ska

undervisningen ge eleven möjlighet att få grundläggande kunskaper om **SKOLFS** arbetsmiljö.

Undervisningen i kursen logi och våningsservice – introduktion ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- kunskaper om yrkesområdet logi och våningsservice samt vanligt förekommande arbetsuppgifter,
- förmåga att utföra några praktiska moment inom yrkesområdet,
- förmåga att kommunicera med och bemöta olika målgrupper, och
- kunskaper om hygien, service och säkerhet.

Centralt innehåll

Verksamheter, utbud och yrken

- Besöksnäringens olika utbud, till exempel olika typer av anläggningar och boendeformer.
- Yrkesroller, tjänster och produkter inom yrkesområdet.
- Vanligt förekommande arbetsuppgifter inom yrkesområdet.
- Vanligt förekommande utrustning samt dess konstruktion, funktion, skötsel och användningsområde.
- Metoder för systematisk och säker städning.
- Utförande av några praktiska moment inom yrkesområdet.
- Yrkes specifika begrepp inom yrkesområdet.
- Ansvarsfrågor och etik.

Kommunikation

- Bemötande av gäster. Olika sätt att informera och hjälpa gäster samt vikten av god kommunikation, service och ett gott värdskap.

Lagar, miljö och säkerhet

- Lagar och andra bestämmelser, till exempel om brand och säkerhet.
- Miljömärkning och certifieringar.
- Hygien, ergonomi och arbetsmiljö.

Betygskriterier

Betygskriterier för betyget Godkänt

Eleven visar grundläggande kunskaper om olika arbetsområden och yrken inom logi och våningsservice samt om vanligt förekommande arbetsuppgifter.

Eleven utför några praktiska moment inom yrkesområdet på ett i huvudsak fungerande sätt.

Eleven kommunicerar med andra och bemöter olika målgrupper på ett ändamålsenligt sätt.

Eleven visar grundläggande kunskaper om hygien, service och säkerhet och för enkla resonemang om dessa områden.

Kurs: Lokalvård 1**Kurskod: VGRLOK1****Verksamhetspoäng: 100**

Lokalvård är av stor betydelse för både hälsa och välbefinnande i offentliga och privata miljöer och handlar om att upprätthålla renlighet och hygien i olika typer av lokaler. Regelbunden och effektiv rengöring bidrar också till att minska spridningen av smittsamma sjukdomar. En medvetenhet kring hantering av avfall bidrar till ett mer miljövänligt och hållbart samhälle.

Syfte

Undervisningen i kursen lokalvård 1 ska syfta till att eleven utvecklar förmåga att utföra rengöring och underhåll av lokaler på ett hygieniskt, ergonomiskt och säkert sätt samt med hänsyn till hälsa och miljö. Arbete med lokalvård innebär att skapa en positiv upplevelse och ett gott helhetsintryck. Undervisningen ska därför leda till att eleven utvecklar förståelse för lokalvårdens betydelse för hälsa, miljö och trivsel. Undervisningen ska också väcka elevens intresse för yrkesområdet.

Genom undervisningen ska eleven ges möjlighet att utveckla förmåga att på ett ändamålsenligt sätt använda kemtekniska produkter, redskap och annan utrustning som nyttjas inom lokalvård. Det innebär att eleven ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om olika kemtekniska produkter och hur de hanteras säkert. Det innebär också att eleven ska ges möjlighet att utveckla förmåga att sköta och underhålla redskap och annan utrustning som används i samband med lokalvård. Dessutom ska undervisningen bidra till att eleven utvecklar kunskap om yrkesspecifika begrepp.

Undervisningen ska också ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om lagar och andra bestämmelser som rör arbetsmiljö, säkerhet och hänsyn till miljön.

Praktiskt arbete och studiebesök ska ingå i undervisningen. Eleven ska också ges möjlighet att reflektera över och samtala om planering och resultat av genomfört arbete.

Undervisningen i kursen lokalvård 1 ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- förmåga att utföra arbetsuppgifter inom lokalvård,
- kunskaper om lokalvårdens betydelse för hälsa och miljö, och
- kunskaper om ergonomi och säkerhet inom yrkesområdet.

Centralt innehåll**Arbete inom lokalvård**

- Enklare former av lokalvård, till exempel rengöring, underhåll och ytstädning.
- Redskap och utrustning samt deras funktion, skötsel och användningsområden.

- Grundläggande städmetoder inom lokalvård.
- Kemtekniska produkter samt deras användningsområden, egenskaper, innehåll och miljöpåverkan.
- Rengöring av olika material samt val av kemtekniska produkter och utrustning utifrån instruktion.
- Smitta och smittspridning i samband med rengöring.
- Sop- och avfallshantering, källsortering samt hantering av farligt avfall.
- Lokalvårdens betydelse för hälsa, miljö och trivsel.

Lagar och andra bestämmelser

- Ergonomiskt och säkert arbetssätt.
- Lagar och andra bestämmelser inom området, till exempel miljölagstiftning, arbetsmiljölagstiftning och bestämmelser om hygien och brandskydd.

Betygskriterier

Betygskriterier för betyget Godkänt

Eleven utför med viss säkerhet arbetsuppgifter inom lokalvård.

Eleven beskriver på ett enkelt sätt lokalvårdens betydelse för hälsa och miljö.

Eleven visar grundläggande kunskaper i hur man arbetar ergonomiskt och säkert.

Kurs: Lokalvård 2

Kurskod: VGRLOK2

Verksamhetspoäng: 200

Lokalvård är av stor betydelse för både hälsa och välbefinnande i offentliga och privata miljöer och handlar om att upprätthålla renlighet och hygien i olika typer av lokaler. Regelbunden och effektiv rengöring bidrar också till att minska spridningen av smittsamma sjukdomar. En medvetenhet kring hantering av avfall bidrar till ett mer miljövänligt och hållbart samhälle.

Syfte

Undervisningen i kursen lokalvård 2 ska syfta till att eleven utvecklar förmåga att utföra rengöring och underhåll av lokaler på ett hygieniskt, ergonomiskt och säkert sätt samt med hänsyn till hälsa och miljö. Arbete med lokalvård innebär att skapa en positiv upplevelse och ett gott helhetsintryck. Undervisningen ska därför leda till att eleven utvecklar förståelse för lokalvårdens betydelse för hälsa, miljö och trivsel. Undervisningen ska också väcka elevens intresse för yrkesområdet.

Genom undervisningen ska eleven ges möjlighet att utveckla förmåga att på ett ändamålsenligt sätt använda kemtekniska produkter, redskap och annan utrustning som nyttjas inom lokalvård. Det innebär att eleven ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om olika kemtekniska produkter och hur de hanteras säkert. Det innebär också att eleven ska ges möjlighet att utveckla

förmåga att sköta och underhålla redskap och annan utrustning som används i samband med lokalvård. Dessutom ska undervisningen ge eleverna möjlighet att öva på att kommunicera och samarbeta i vanligt förekommande arbetssituationer. Eleven ska även få kunskap om fackspråk och vanliga begrepp inom området.

Undervisningen ska också ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om lagar och andra bestämmelser som rör arbetsmiljö, säkerhet och hänsyn till miljön.

Praktiskt arbete och studiebesök ska ingå i undervisningen. Eleven ska också ges möjlighet att reflektera över och samtala om planering och resultat av genomfört arbete.

Undervisningen i kursen lokalvård 2 ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- förmåga att utföra arbetsuppgifter inom lokalvård,
- förmåga att arbeta ergonomiskt och säkert inom yrkesområdet, och
- förmåga att kommunicera och samarbeta med andra.

Centralt innehåll

Arbete inom lokalvård

- Vanliga former av lokalvård inom yrkesområdet och hur de praktiskt utförs, till exempel flyttstädning, kontorsstädning, städning på förskola eller trappstäd.
- Städmetoder för arbete inom lokalvård.
- Handhavande av redskap och utrustning.
- Smitta och smittspridning i samband med städning. Risker och konsekvenser inom valt yrkesområde såväl som förebyggande åtgärder.
- Handhavande av kemtekniska produkter med hänsyn till hälsa, miljö och ekonomi.
- Miljö- och kvalitetsarbete inom lokalvård.
- Avfallshantering, källsortering och farligt avfall.

Lagar och andra bestämmelser

- Brand och brandskydd.
- Ergonomiskt och säkert arbetssätt.

Kommunikation och samarbete

- Kommunikation, service och bemötande i olika arbetssituationer, såväl internt som externt.
- Vikten av att samarbeta med andra.

Betygskriterier

Betygskriterier för betyget Godkänt

Eleven utför arbetsuppgifter inom lokalvård på ett ändamålsenligt sätt.

Eleven utför arbetsuppgifter på ett säkert och ergonomiskt sätt.

Eleven bemöter och kommunicerar med andra med anpassning till situation och mottagare på ett ändamålsenligt sätt. **SKOLFS**

Kurs: Media och estetik – introduktion

Kurskod: VGRMED0

Verksamhetspoäng: 100

Människor möts dagligen av budskap via olika medier. I dagens samhälle skapas och konsumeras en stor mängd medialt innehåll och därför behöver den breda mediabranschen många olika kompetenser. Media spelar en avgörande roll i ett demokratiskt samhälle genom att informera, granska och underhålla.

Syfte

Undervisningen i kursen media och estetik – introduktion ska syfta till att eleven utvecklar kunskaper om produktionsprocessens olika delar och estetiska principer inom medieområdet. Undervisningen ska stimulera elevens nyfikenhet och väcka intresse för området. Den ska också ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om olika arbetsroller och funktioner inom medieområdet. I undervisningen ska eleven ges möjlighet att utveckla tekniskt och skapande arbete. Därför ska eleven ges möjlighet att utveckla förmåga att planera och genomföra arbeten både enskilt och tillsammans med andra. Undervisningen ska även ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om bild-, ljud- och scenarbete samt förmåga att använda olika verktyg och tekniker som är vanliga inom yrkesområdet. Att kunna kommunicera är en central del i produktionsarbete. Därför ska eleven ges möjlighet att utveckla förmåga att använda språk och yrkesspecifika begrepp.

Praktiska moment och studiebesök ska ingå i undervisningen för att ge eleven möjligheter att utveckla ett intresse för yrkesområdet.

Undervisningen ska ge eleven möjlighet att reflektera över och samtala om såväl process som resultat. Undervisningen ska dessutom bidra till att eleven utvecklar kännedom om lagar och andra bestämmelser samt om ergonomi och arbetsmiljöns betydelse inom yrkesområdet.

Undervisningen i kursen media och estetik – introduktion ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- förmåga att planera och genomföra olika typer av medieproduktioner och estetiska arbeten,
- kunskaper om olika roller och arbetsprocesser i medieproduktioner och estetiska arbeten, och
- förmåga att samarbeta med andra och samtala om process och resultat.

Orientering inom yrkesområdet

- Orientering om olika typer av medieproduktioner och estetiska arbeten samt relevanta begrepp.
- Olika yrkesroller och kreatörer inom yrkesområdet.
- Grundläggande berättargrepp och modeller som behandlar produktionsprocessen, från idé till publicering i avsedd kanal.
- Hur arbeten gestaltas och utformas samt deras sammanhang och funktion i samhället.

Produktion

- Framställning av enkla förlagor i form av skisser, manus eller körscheman.
- Introduktion till teknik och verktyg som används för skapande av medieproduktioner och estetiska arbeten, till exempel inom film-, ljud- och bild-, event- eller scenteknik.
- Teknikens grundläggande och manuella funktioner.
- Grundläggande filhantering däribland säkerhetskopiering av arbeten.
- Orientering om estetiska principer i relation till olika produktionsarbeten till exempel ljud- och ljussättning, bildkomposition och scenografi.

Samarbete och kommunikation

- Samarbeten i enkla projekt. Hur olika yrkesroller samverkar och planerar arbete.
- Samtal om egna och andras arbetens estetiska och tekniska kvalitet.

Lagar och arbetsmiljö

- Lagar och andra bestämmelser inom yrkesområdet, däribland bestämmelser om tillstånd och upphovsrätt.
- Arbetsmiljö och ergonomi.

Betygskriterier*Betygskriterier för betyget Godkänt*

Eleven planerar och genomför olika produktionsarbeten på ett ändamålsenligt sätt.

Eleven visar grundläggande kunskaper om yrkesroller och arbetsprocesser i produktionsarbete.

Eleven samarbetar med andra och samtalar om process och resultat på ett ändamålsenligt sätt.

Kurskod: VGRRES0**Verksamhetspoäng: 100**

Restaurang- och livsmedelsbranschen innefattar många olika delar såsom livsmedelshandling, charkuteri, restaurang, bageri och konditori, vilka är centrala för samhällsekonomin och har stor påverkan på människors liv.

Syfte

Undervisningen i kursen restaurang och livsmedel – introduktion ska syfta till att eleven utvecklar kunskaper om yrkesområdet och dess villkor. Eleven ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om och intresse för vanliga yrken och arbetsuppgifter inom branschen.

I undervisningen ska eleven få möjlighet att utveckla kunskaper om livsmedel, hygien, material och teknik samt hur man kan arbeta på ett sätt som främjar hållbar utveckling. Genom praktiska övningar i undervisningen och studiebesök på arbetsplatser ska eleven få en inledande introduktion i yrkesmässigt arbete.

Undervisningen ska bidra till att eleven utvecklar förmåga att kommunicera med andra på ett serviceinriktat sätt. Den ska också leda till att eleven utvecklar kunskaper om vikten av samarbete och ansvarstagande i arbetslivet. Eleven ska även ges möjlighet att diskutera och resonera om arbetet inom restaurang, bageri, charkuteri och konditori. Dessutom ska eleven ges möjlighet att utveckla kunskaper om de risker som kan finnas inom olika arbetsområden.

Undervisningen i kursen restaurang och livsmedel – introduktion ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- kunskaper om yrken och arbetsuppgifter inom yrkesområdet,
- kunskaper om livsmedel, hygien, material och teknik inom yrkesområdet,
- förmåga att utföra några praktiska moment inom yrkesområdet, och
- förmåga att kommunicera och samarbeta med andra.

Centralt innehåll**Verksamheter, utbud och yrken**

- Introduktion till bageri, charkuteri, konditori och restaurangbranschernas olika verksamheter och utbud.
- Olika yrkesroller, tjänster och produkter inom yrkesområdet.
- Vanligt förekommande arbetsuppgifter.

Metoder och verktyg inom yrkesområdet

- Några vanligt förekommande metoder och tekniker inom yrkesområdet samt hur man kan arbeta säkert och ergonomiskt.
- Hantering av vanliga redskap, maskiner och verktyg, till exempel genom praktiska moment i undervisningen samt studiebesök.

Livsmedel och hygien

- Introduktion till hur bakterier, svampar, virus och andra mikroorganismer påverkar livsmedel.
- Identifiering, hantering och förvaring av olika råvaror, livsmedel och produkter.
- Tolkning av innehållsdeklarationer och märkningar.
- Vikten av personlig hygien inom yrkesområdet.

Kommunikation och bemötande

- Kommunikation och bemötande i enklare servicesituationer samt vikten av samarbete.
- Yrkesspecifika begrepp inom yrkesområdet.

Betygskriterier

Betygskriterier för betyget Godkänt

Eleven visar grundläggande kunskaper om yrken och arbetsuppgifter inom yrkesområdet.

Eleven visar grundläggande kunskaper om livsmedel, hygien, material och teknik inom yrkesområdet.

Eleven utför några praktiska moment inom yrkesområdet på ett i huvudsak fungerande sätt.

Eleven samarbetar och kommunicerar med andra på ett ändamålsenligt sätt.

Kurs: Skötsel av gröna utomhus- och inomhusmiljöer

Kurskod: VGRSKO0

Verksamhetspoäng: 100

Skötsel av gröna utomhus- och inomhusmiljöer bidrar till välbefinnande, miljön och samhället. Gröna miljöer förbättrar luftkvaliteten, främjar hälsa, ökar biologisk mångfald, höjer estetiska och ekonomiska värden samt bidrar till att reglera mikroklimatet.

Syfte

Undervisningen i kursen skötsel av gröna utomhus- och inomhusmiljöer ska syfta till att eleven utvecklar kunskaper i att sköta olika miljöer utomhus och inomhus. I undervisningen ska eleven ges möjlighet att utveckla förmåga att utföra plantering och skötsel med hänsyn till växters behov, utseende och biologiska förutsättningar. Dessutom ska undervisningen ge eleven grundläggande kunskaper om växtens biologi, markens funktion och jordförbättrande åtgärder.

I undervisningen ska eleven ges möjlighet att utveckla kunskaper om metoder för ogrärensning, skötsel och reparation av gräsytor och skötsel av växter i inomhusmiljöer. Undervisningen ska också bidra till att eleven utvecklar förmåga att använda teknisk utrustning på ett säkert och ergonomiskt sätt.

Undervisningen ska ge eleven möjlighet att genom praktiskt arbete utveckla förmåga att planera växter och sköta gröna miljöer utomhus och inomhus med teknisk utrustning. Undervisningen ska ge eleven möjlighet att kommunicera och samarbeta med andra i några vanligt förekommande situationer på arbetsplatsen.

Undervisningen i kursen skötsel av gröna utomhus- och inomhusmiljöer ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- förmåga att arbeta yrkesmässigt med skötsel av gröna ute- och inomhusmiljöer enligt instruktion,
- förmåga att planera olika växtslag i utomhus- och inomhusmiljöer,
- kunskaper om växtens biologi, markens funktion och jordförbättrande åtgärder,
- förmåga att arbeta säkert och ergonomiskt med skötsel av gröna utomhus- och inomhusmiljöer, och
- förmåga att kommunicera och samarbeta med andra i arbetssituationer.

Centralt innehåll

Skötsel och plantering

- Skötsel av gräsytor, planteringsytor och hårdgjorda ytor. Ogräsbekämpning och gräsklippning.
- Skötselarbeten, till exempel putsning av rabatter och ogrärensning.
- Plantering av olika växtslag.
- Metoder för ogrärensning, till exempel termisk ogräsbekämpning och marktäckning.
- Reparation av gräsytor.
- Tillförsel av växtnäring.
- Skötsel och putsning av växter i inomhusmiljöer i vanligt förekommande växtkärl.

Växter och deras behov

- Växtens fysiologi och behov av växtnäring, däribland fotosyntesen samt markens och rotens funktion.
- Mineralpartiklarnas förhållande till markens porsystem och mullhaltens betydelse och jordförbättrande åtgärder.

Säkerhet och ergonomi

- Ergonomi i samband med växt-och markskötsel såväl ute som inne.
- Säkerhet i samband med användning av teknisk utrustning inom området.

Kommunikation och samarbete

- Samarbete med andra och kommunikation i olika situationer kopplat till arbete och arbetsplats.

Betygskriterier*Betygskriterier för betyget Godkänt*

Eleven arbetar med skötsel av gröna utomhus- och inomhusmiljöer med godtagbart resultat.

Eleven utför med viss säkerhet plantering av olika växtslag i både i utomhus- och inomhusmiljöer.

Eleven visar grundläggande kunskaper om växtens biologi, markens funktion och jordförbättrande åtgärder.

Eleven arbetar säkert och ergonomiskt med inomhus- och utomhusmiljöer och beskriver på ett enkelt sätt den säkerhet som omger teknisk utrustning inom området.

Eleven samarbetar och kommunicerar med andra i relation till utfört arbete.

Kurs: Trädgård – introduktion**Kurskod: VGRTRA0****Verksamhetspoäng: 100**

Trädgårdsbranschen är en mångsidig sektor som omfattar skapande, vård och produktion av växtmiljöer och trädgårdsprodukter för både privat och offentlig miljö. Branschen spelar en viktig roll i att skapa estetiska, funktionella och ekologiska utemiljöer som främjar välbefinnande och biologisk mångfald.

Syfte

Undervisningen i kursen trädgård – introduktion ska syfta till att eleven utvecklar kunskaper om trädgårdsbranschens olika områden och deras villkor. Undervisningen ska också ge eleven kunskaper om vanligt förekommande arbetsuppgifter samt de olika arbetsmöjligheter som finns inom trädgårdsbranschens olika delar. Dessutom ska undervisningen stimulera elevens nyfikenhet och väcka intresse för trädgårdsbranschen.

Eleven ges möjlighet att utveckla kunskaper om skötsel av gröna utomhus- och inomhusmiljöer samt produktion av trädgårdsprodukter. Dessutom ska eleven få kunskaper om växtförsäljning samt kunna namnge vanligt förekommande växter på svenska. Genom praktiska övningar i undervisningen och studiebesök på arbetsplatser ska eleven få en inledande introduktion i yrkesmässigt arbete.

Undervisningen ska bidra till att eleven utvecklar förmåga att kommunicera och samarbeta med andra och utvecklar kunskaper om vikten av ansvarstagande i arbetslivet. Dessutom ska undervisningen ge eleven en introduktion till yrkesspråk.

Undervisningen i kursen trädgård – introduktion ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- kunskaper om trädgårdsbranschen, dess olika yrkesområden samt vanligt förekommande arbetsuppgifter,

- kunskaper om skötsel av gröna utomhus- och inomhusmiljöer och vanligt förekommande växter, **SKOLFS**
- förmåga att utföra några praktiska moment inom yrkesområdet, och
- förmåga att samarbeta och kommunicera med andra.

Centralt innehåll

Trädgårdsbranschen

- Trädgårdsbranschens yrkesområden, produkter, tjänster och villkor.
- Vanligt förekommande arbetsuppgifter inom branschen.
- Utförande av några praktiska moment inom yrkesområdet.

Planteringar och produktionssystem

- Ytor som är aktuella inom skötsel av gröna utomhusmiljöer och inomhusplanteringar.
- Olika produktionssystem för trädgårdsprodukter och växter.

Växter

- Träd, buskar, perenner, sommarblommor och inomhusväxter, hur de ser ut och särskiljs samt deras svenska namn.
- Växtförsäljning mot konsument.

Kommunikation

- Bemötande och kommunikation i olika situationer på arbetsplatsen.
- Introduktion till yrkesspråk samt yrkesspecifika begrepp inom yrkesområdet.

Betygskriterier

Betygskriterier för betyget Godkänt

Eleven visar grundläggande kunskaper om trädgårdsbranschen samt vanligt förekommande arbetsuppgifter.

Eleven visar grundläggande kunskaper om skötsel av gröna utomhus -och inomhusmiljöer och beskriver och namnger på ett enkelt sätt vanligt förekommande växter.

Eleven utför några praktiska moment inom yrkesområdet på ett i huvudsak fungerande sätt.

Eleven samarbetar och kommunicerar med andra på ett ändamålsenligt sätt.

Kurs: VVS och fastighet – introduktion

Kurskod: VGRVVS0

Verksamhetspoäng: 100

Verksamhetsområdena VVS, ventilation, fastighet och kyl- och värmepumpsteknik hanterar tekniska system vilka är avgörande för att bygga upp funktionella och hållbara samhällen. Systemen omfattar uppvärmning och kylning, ventilation samt hantering av vattenförsörjning och avlopp.

Syfte

Undervisningen i kursen VVS och fastighet – introduktion ska syfta till att eleven utvecklar kunskaper om VVS- och fastighetsbranschens yrkesområden och yrken. Undervisningen ska också ge eleven kunskaper om yrkesområdenas olika tekniska system, om deras funktion och uppbyggnad samt om olika arbetsmoment. Dessutom ska undervisningen stimulera elevens nyfikenhet och väcka intresse för olika yrken inom branschen.

I undervisningen ska eleven ges möjlighet att utveckla kunskaper om miljö, material, teknik och tekniska system samt om arbetssätt som främjar hållbar utveckling. Undervisningen ska leda till att eleven får kunskaper om hur utrustning och material hanteras på ett yrkesmässigt och säkert sätt. Vidare ska eleven ges möjlighet att utveckla en medvetenhet om lagar och andra bestämmelser samt om vilka risker som kan finnas inom yrkesområdet och hur dessa kan förebyggas.

Undervisningen ska ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om vikten av ansvarstagande i arbetslivet. Den ska dessutom ge eleven möjlighet att kommunicera och samarbeta med andra samt utveckla kunskaper om branschens fackspråk.

Genom praktiska övningar i undervisningen och studiebesök på arbetsplatser ska eleven få en introduktion i yrkesmässigt arbete och vanligt förekommande arbetsuppgifter inom VVS- och fastighetsområdet.

Undervisningen i kursen VVS och fastighet – introduktion ska ge eleven förutsättningar att utveckla

- kunskaper om VVS- och fastighetsbranschens olika yrkesområden och yrken,
- kunskaper om hantering av material, maskiner, utrustning och tekniska system,
- förmåga att utföra några praktiska moment inom yrkesområdet,
- kunskaper om lagar och andra bestämmelser inom yrkesområdet, och
- förmåga att kommunicera och samarbeta med andra.

Centralt innehåll

VVS- och fastighetsbranschen

- Olika yrkesområden inom VVS- och fastighetsbranschen samt vanligt förekommande arbetsuppgifter.
- Olika aktörers funktioner och roller inom VVS- och fastighetsbranschens yrkesområden.
- Studiebesök inom något eller några yrkesområden.
- Utförande av några praktiska moment inom yrkesområdet.

System, material och utrustning

- Uppbyggnad och funktion av värme-, sanitets-, ventilations-, kyl- och värmepumpssystem i fastigheter och anläggningar.
- Energitekniska system och energibärande medier.
- Material, maskiner och verktyg inom området.

- Ritningar, ritningssymboler och beteckningar samt hur de används för att beskriva system. **SKOLFS**

Lagar och bestämmelser

- Lagar och bestämmelser som reglerar ett eller flera områden inom verksamhetsområdena VVS, ventilation, fastighet och kyl- och värmepumpsteknik.
- Lagar och andra bestämmelser som gäller arbetsmiljö inom något yrkesområde.

Kommunikation

- Samarbete samt kommunikation med hjälp av facktermer.
- Bemötande och kommunikation i olika situationer kopplat till yrkesområdet.

Miljö

- Vattnets kretslopp i naturen och hur miljön påverkar tillgången på rent vatten.
- Vikten av ett bra inomhusklimat och vad som utgör detta.
- Resursanvändning i arbetet och avfallsförebyggande åtgärder.

Betygskriterier

Betygskriterier för betyget Godkänt

Eleven visar grundläggande kunskaper om VVS- och fastighetsbranschens yrkesområden och yrken.

Eleven visar grundläggande kunskaper om hantering av material, maskiner, verktyg och tekniska system.

Eleven utför några praktiska moment inom yrkesområdet på ett i huvudsak fungerande sätt.

Eleven visar grundläggande kunskaper om lagar och andra bestämmelser inom yrkesområdet.

Eleven samarbetar och kommunicerar med andra på ett ändamålsenligt sätt.

Kurs: Vård och omsorg – introduktion

Kurskod: VGRVAR0

Verksamhetspoäng: 100

Vård och omsorg innebär att främja människors hälsa, ge stöd i vardagen samt utveckla de resurser en individ har. Vård- och omsorgsområdet är en central del av samhället och har långtgående effekter på människors livskvalitet och välmående.

Syfte

Undervisningen i kursen vård och omsorg – introduktion ska syfta till att eleven utvecklar kunskaper om olika arbetsområden samt metoder inom vård och omsorg. Den ska också ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om

olika yrkeskategorier och vanligt förekommande arbetsuppgifter inom yrkesområdet. Genom praktiska övningar i undervisningen och studiebesök på arbetsplatser ska eleven få en inledande introduktion i yrkesmässigt arbete. Dessutom ska undervisningen stimulera elevens nyfikenhet och väcka intresse för yrken inom yrkesområdet.

Undervisningen ska ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om hur man kan arbeta på ett sätt som förhindrar smitta och smittspridning. Den ska också bidra till att eleven utvecklar förmåga att arbeta i enlighet med lagar och andra bestämmelser som behandlar sekretess, säkerhet och arbetsmiljö i vård- och omsorgsarbetet.

Undervisningen ska leda till att eleven utvecklar förmåga att möta och stödja människor från olika kulturer och olika sociala sammanhang på ett etiskt, jämställt och demokratiskt sätt. Den ska också ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper om hur enskilda vårdtagares livssituation påverkar behov av service samt av vård och omsorg. Eleven ska även ges möjlighet att samarbeta och kommunicera med andra på ett yrkesmässigt sätt. Dessutom ska eleven ges möjlighet att utveckla tilltro till den egna förmågan att utföra arbetsuppgifter inom yrkesområdet.

Undervisningen i kursen vård och omsorg – introduktion ska ge eleven förutsättning att utveckla

- kunskaper om olika yrkesområden, yrken och metoder inom vård och omsorg samt vanligt förekommande arbetsuppgifter,
- förmåga att utföra några praktiska moment inom yrkesområdet,
- kunskaper om arbetsmetoder som förhindrar smitta och smittspridning, och
- förmåga att bemöta andra och kommunicera med anpassning till situation och målgrupp.

Centralt innehåll

Olika yrken och verksamheter

- Olika former av service, vård och omsorg i samhället.
- Begrepp och metoder inom olika verksamheter inom vård och omsorg.
- Utförande av några praktiska moment inom yrkesområdet.

Vårdtagares behov

- Personnära vård- och omsorgsuppgifter.
- Vårdtagares behov och livssituation samt integritet och rätt till självbestämmande.
- Sociala aktiviteter för personer i behov av vård och omsorg, till exempel samtal och promenader.
- Service till personer i behov av vård och omsorg, till exempel tvätt och städning.
- Tystnadsplikt i vård- och omsorgsarbetet.

Säkerhet och arbetsmiljö

- Smitta och smittspridning samt basala hygienrutiner för att förhindra vanliga smittsamma sjukdomar.
- Säkert och ergonomiskt arbete i samband med vanligt förekommande arbetsuppgifter.

Kommunikation

- Bemötande och kommunikation med anpassning till olika situationer samt utifrån ett etiskt, kulturellt och stödjande förhållningssätt.

Betygskriterier*Betygskriterier för betyget Godkänt*

Eleven visar grundläggande kunskaper om olika yrkesområden och yrken inom vård och omsorg samt om vanligt förekommande arbetsuppgifter.

Eleven utför några praktiska moment inom yrkesområdet på ett i huvudsak fungerande sätt.

Eleven beskriver på ett enkelt sätt arbetsmetoder som förhindrar smitta och smittspridning.

Eleven bemöter andra och kommunicerar med anpassning till situation och målgrupp.

**Skolverkets föreskrifter
om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant
för undervisning i yrkeskurser inom kommunal vuxenutbildning på
grundläggande nivå;**

beslutade den dd mm åå.

Skolverket föreskriver följande med stöd av 2 kap. 31 c § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

1 § Bestämmelser om behörighet att undervisa i yrkeskurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå finns i 2 kap. 31 c § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

2 § I bilagan till dessa föreskrifter finns bestämmelser om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i en yrkeskurs enligt 2 kap. 31 c § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

Dessa föreskrifter träder i kraft dd mm åå.

På Skolverkets vägnar

GENERALDIREKTÖREN

Föredragande

Relevanta kompetenser för yrkeskurser i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå**Administration – introduktion**

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen administration – introduktion om han eller hon har behörighet i ämnet administration i gymnasieskolan.

Arbetsmarknad och arbetsliv

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen arbetsmarknad och arbetsliv om han eller hon

- har behörighet i ämnet samhällskunskap i grundskolan eller i gymnasieskolan, eller
- har behörighet i ett yrkesämne i gymnasieskolan.

Beskärning och trädvård

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen beskärning och trädvård om han eller hon har behörighet i något av ämnena växtkunskap eller skötsel av utemiljöer i gymnasieskolan.

Bygg och anläggning – introduktion

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen bygg och anläggning – introduktion om han eller hon har behörighet i något av ämnena bygg och anläggning eller husbyggnad i gymnasieskolan.

Fordon och transport – introduktion

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen fordon och transport – introduktion om han eller hon har behörighet i ämnet fordon och transport i gymnasieskolan.

Kommunikation och bemötande i arbetslivet

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen kommunikation och bemötande i arbetslivet om han eller hon

- har behörighet i något av ämnena svenska eller svenska som andraspråk i grundskolan eller i gymnasieskolan, eller
- har behörighet i ett yrkesämne i gymnasieskolan.

Logi och våningsservice – introduktion

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen logi och våningsservice – introduktion om han eller hon har behörighet i något av ämnena logi och värdskap, våningsservice, besöksnäringen eller möten och event i gymnasieskolan.

Lokalvård 1

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen lokalvård 1 om han eller hon har behörighet i något av ämnena städservice eller våningsservice i gymnasieskolan.

Lokalvård 2

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen lokalvård 2 om han eller hon har behörighet i något av ämnena städservice eller våningsservice i gymnasieskolan.

Media och estetik – introduktion

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen media och estetik – introduktion om han eller hon

- har behörighet i något av ämnena animation, digitalt skapande, film- och tv-produktion, fotografisk bild, grafisk kommunikation, grafisk illustration, ljudproduktion, medieproduktion, medier, journalistik och kommunikation, musikproduktion eller eventteknik i gymnasieskolan, eller

- har behörighet i något av ämnena bild eller musik i gymnasieskolan och med godkänt resultat har genomgått utbildning om 15 högskolepoäng inom ett medieområde med relevans för kursen.

Restaurang och livsmedel – introduktion

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen restaurang och livsmedel – introduktion om han eller hon har behörighet i ämnet måltid och bransch i gymnasieskolan.

Skötsel av gröna inomhus- och utomhusmiljöer

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen gröna inomhus- och utomhusmiljöer om han eller hon har behörighet i något av ämnena växtkunskap eller skötsel av utemiljöer i gymnasieskolan.

Trädgård – introduktion

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen trädgård – introduktion om han eller hon har behörighet i något av ämnena trädgårdsanläggning eller trädgårdsodling i gymnasieskolan.

VVS och fastighet – introduktion

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen VVS och fastighet – introduktion om han eller hon har behörighet i något av ämnena VVS och fastighet, VVS – installation, VVS-teknik, ventilationsteknik, ventilation – installation, fastighetsteknik eller kyl- och värmepumpsteknik i gymnasieskolan.

4 (4)

Vård och omsorg – introduktion

En lärares kompetens är relevant för yrkeskursen vård och omsorg – introduktion om han eller hon har behörighet i något av ämnena omvårdnad eller social omsorg i gymnasieskolan.

REMISS

Konsekvensutredning avseende förslag till

- lag om ändring i skollagen (2010:800),
- förordning om ändring i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning,
- förordning om ändring i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare,
- förordning om ändring i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning,
- Skolverkets föreskrifter om kursplaner för yrkeskurser i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, och
- Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för undervisning i yrkeskurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.

Innehållet i konsekvensutredningen utgår från förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Sammanfattning

Regeringen har gett Skolverket i uppdrag¹ att ta fram förslag på yrkeskurser på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning (komvux). Kurserna ska ge grundläggande yrkeskunskaper och innehålla praktiska inslag samt kunna kombineras till hela yrkesutbildningar på grundläggande nivå. Kurserna ska kunna byggas på till utbildning på gymnasial nivå om individen vill det.² Enligt uppdraget ska Skolverket även analysera om kurserna bör få delas in i delkurser. Vidare ska kurserna svara mot de kompetenskrav som olika branscher ställer och ska kunna leda till arbete.

I den analys som Skolverket gjort inom ramen för detta regeringsuppdrag framgår att den potentiella målgruppen för yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå är mycket heterogen och att individerna, utöver specifika yrkeskunskaper, även behöver få möjlighet att utveckla andra grundläggande kompetenser som behövs i ett kommande arbetsliv. Många individer i den potentiella målgruppen har också behov av att utveckla det svenska språket och sin kommunikativa förmåga på olika sätt. Sammanfattningsvis har eleverna olika bakgrund, behov och förutsättningar samt olika mål med studierna.

Yrkeskurser på grundläggande nivå är helt nytt och finns inte i komvux idag. Skolverket har i arbetet utgått från principen att alla förslag till yrkeskurser som tas fram ska syfta till att förbereda individerna för ett kommande yrkes- och arbetsliv. Begreppet yrkeskurser används därför för alla de olika typerna av yrkeskurser, även för de kurser som är mer generella eller förberedande till sin karaktär.

---

¹ Regeringen (2024) <https://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2024/04/uppdrag-att-for-kommunal-vux-enutbildning-ta-fram-kurser-i-utbildning-i-svenska-for-invandrare-och-yrkeskurser-pa-grundlaggande-niva/U2024/01043> (hämtad 241129).

² 20 kap. 20 § skollagen.

Under samråd³ med olika verksamheter har det framkommit att deltagarna inte önskar ha någon annan organisation eller struktur för yrkeskurserna än vad som finns för andra kurser inom komvux på grundläggande nivå, att de nya yrkeskurserna ska finnas på en tydlig plats i det befintliga systemet samt att betyg bör sättas.

Skolverket föreslår att yrkeskurserna ska ges inom komvux på grundläggande nivå. Skolverket anser det därför motiverat att de föreslagna kursplanerna följer den struktur som kursplanerna i övriga skolformdelar i komvux (undantaget sfi) har, vilket ger igenkänning för lärarna.

Enligt regeringsuppdraget ska de yrkeskurser som Skolverket tar fram möta flera olika syften. För att möta dessa olika syften har Skolverket valt att ta fram förslag på ett antal olika typer av yrkeskurser som kategoriseras enligt följande:

- Yrkeskurser som innefattar mer allmänna kompetenser som behövs för att förbereda sig för att kunna gå ut på en arbetsplats och bli redo för ett kommande arbetsliv.
- Yrkeskurser som är en introduktion till olika yrkesområden och en förberedelse för yrkesutbildning på gymnasial nivå.
- Yrkeskurser som är yrkesspecifika med ett tydligt yrkesinnehåll mot ett avgränsat yrkesområde.

Skolverket föreslår att ett yrkespaket inom komvux på grundläggande nivå kan utformas genom att yrkeskurser, beskrivna ovan, kombineras med varandra. Skolverket anser att verksamheter själva bör kunna kombinera de föreslagna yrkeskurserna till yrkespaket för att kunna möta både individens behov och de behov som finns på den lokala arbetsmarknaden. Skolverket föreslår i enlighet med regeringsuppdraget även två yrkespaket som kan vara gångbara på arbetsmarknaden på nationell nivå. I framtagandet av dessa förslag så har Skolverket inhämtat synpunkter från de nationella programråden inom respektive yrkesområde.⁴ Även lärare samt ämnesexperter från branschen har varit referenser i arbetet. Skolverket vill betona vikten av att skillnaden mellan yrkespaket på grundläggande respektive gymnasial nivå tydliggörs. Detta för att det ska vara tydligt för elever, arbetsgivare och andra berörda vilka förväntningar man kan ha på utbildningen likväl som på individens kunskaper efter genomgången utbildning.

Enligt regeringsuppdraget har Skolverket även tagit fram förslag till nödvändiga författningsändringar. Skolverket har tagit fram förslag gällande lärarlegitimation och behörighet. Vidare har Skolverket tagit fram förslag till hur statsbidrag ska kunna lämnas för yrkeskurser och yrkespaket på grundläggande nivå enligt förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning.

---

³ Skolverket 2024-09-20. *Anteckningar från samråd med Göteborgs kommun*. Skolverket 2024-09-26. *Anteckningar från möte med SKR:s komvux-nätverk. Regeringsuppdrag att ta fram yrkeskurser i komvux på grundläggande nivå*. Dnr: 2024:2403.

⁴ Programrådet för hotell- och turismprogrammet och Programrådet för naturbruksprogrammet.

Innehållsförteckning	
Sammanfattning.....	1
1. Bakgrund.....	4
2. Skolverkets överväganden och förslag.....	4
2.1 Förslag till ändringar i skollagen och förordningen om vuxenutbildning.....	5
2.2 Förslag till ändringar i förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare	9
2.3 Förslag till ändringar i förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning.....	10
2.4 Yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå.....	12
2.5 Generella principer för utformningen av kursplanerna	12
2.6 Förslag till olika typer av yrkeskurser.....	16
2.7 Yrkeskursernas innehåll och val av yrkesområden	18
2.8 Yrkespaket inom komvux på grundläggande nivå	19
3. Analys av de författningsförslag som lämnas.....	22
3.1 Uppgifter om vilka som berörs av regleringen	22
3.2 Beskrivning och beräkning av förslaget kostnader och intäkter för staten, kommuner, regioner, företag och andra enskilda.....	23
3.3 Beskrivning av andra relevanta konsekvenser	25
3.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte	26
3.5 Bedömning av om särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser	26
3.6 Beskrivning av hur och när konsekvenserna av författningsförslagen kan utvärderas.....	27
4. Bedömning av om författningsförslagen inskränker den kommunala självstyrelsen.....	27
5. Bedömning av om författningsförslagen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen	27
6. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på.....	27
7. Samråd	28
8. Kontaktpersoner.....	28

1. Bakgrund

Den 4 april 2024 fick Skolverket i uppdrag av regeringen att ta fram förslag till kurser inom kommunal vuxenutbildning (komvux) i svenska för invandrare (sfi) och yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå⁵. Den här konsekvensutredningen omfattar den delen av regeringsuppdraget som syftar till att ta fram yrkeskurser på grundläggande nivå.

Regeringsuppdraget innebär att Skolverket ska ta fram förslag till yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå. Kurserna ska innehålla praktiska inslag. Kurserna ska också kunna kombineras till hela yrkesutbildningar på grundläggande nivå. Yrkeskurserna och yrkespaketet ska kunna leda till arbete men ska också kunna byggas på med utbildning på gymnasial nivå om individen så vill. Enligt uppdraget ska Skolverket även analysera om kurserna ska få delas in i delkurser. Kommunerna ska enligt uppdraget inte vara skyldiga att erbjuda kurserna, och de bör fortfarande kunna skapa egna varianter av yrkespaketet. Enligt uppdraget ska Skolverket även lämna nödvändiga författningsförslag samt förslag på hur statsbidrag ska kunna lämnas för kurserna och yrkespaketet enligt förordningen om regional yrkesinriktad vuxenutbildning⁶.

I skälen till regeringsuppdraget om yrkeskurser på grundläggande nivå anges bland annat att personer i målgruppen för kombinationsutbildningar⁷ kan ha svårt att tillgodogöra sig yrkesutbildning på gymnasial nivå, och att en av anledningarna är att deras kunskaper i svenska språket och inom andra områden är för svaga, vilket gör det mycket svårt för dem att studera yrkeskurser på gymnasial nivå. Kommunerna arbetar därför på olika sätt med utbildning på grundläggande nivå för att förbereda individen för en kombinationsutbildning och för fram att yrkeskurser på grundläggande nivå skulle öka likvärdigheten för individen och underlätta för kommunerna att förbereda individen för den gymnasiala utbildningen.

I Skolverkets regionala dialoger om komvux framkommer att även andra målgrupper för yrkeskurser på grundläggande nivå är i behov av förberedande yrkesutbildning på grundläggande nivå.⁸

2. Skolverkets överväganden och förslag

I detta kapitel beskrivs Skolverkets överväganden och förslag samt alternativa lösningar. Vad gäller förslag på nödvändiga författningsändringar är det riksdagen som beslutar i fråga om ändringar i lag, och regeringen som beslutar i fråga om ändringar i förordningar. En förutsättning för att Skolverket ska kunna besluta om de föreslagna kursplanerna för yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå är att riksdagen och regeringen fattar beslut om de föreslagna lag- och förordningsändringarna.

---

⁵ Regeringen (2024) <https://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2024/04/uppdrag-att-for-kommunal-vux-enutbildning-ta-fram-kurser-i-utbildning-i-svenska-for-invandrare-och-yrkeskurser-pa-grundlaggande-niva/U2024/01043> (hämtad 240904).

⁶ Förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning.

⁷ [Organisera och genomföra kombinationsutbildningar inom komvux - Skolverket](#) (hämtad 250227)

⁸ Se till exempel Skolverket (2022) *Sammanställning av regionala dialoger om vuxenutbildning 2022 – En lägesbild av utvecklingen inom komvux*. Dnr: 2021:1499. Skolverket (2023) *Regionala dialoger om komvux 2023 En lägesbild av utvecklingen inom komvux*. Dnr: 2022:2019.

2.1 Förslag till ändringar i skollagen och förordningen om vuxenutbildning

2.1.1 Problem och överväganden

I det uppdrag som Skolverket har fått anges att Skolverket ska ta fram förslag till yrkeskurser i komvux på grundläggande nivå. Kommunerna ska inte vara skyldiga att erbjuda kurserna. Skolverket ska lämna nödvändiga författningsförslag, i skollagen (2010:800) och förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning. I detta avsnitt beskrivs därför de förslag på ändringar i dessa författningar som Skolverket bedömer vara nödvändiga.

En vuxen har rätt att delta i utbildning inom komvux på grundläggande nivå från och med andra kalenderhalvåret det år då han eller hon fyller 20 år, om han eller hon uppfyller villkoren i 20 kap. 11 § skollagen. Villkoren är att han eller hon är bosatt i landet, saknar sådana kunskaper som normalt uppnås i grundskolan och har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Hemkommunen ansvarar för att de som har rätt till utbildning på grundläggande nivå också får delta i sådan utbildning.⁹ Den som har antagits till en kurs har rätt att fullfölja utbildningen på kursen. Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen ska upphöra för en elev, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller av annan anledning inte gör tillfredsställande framsteg. Den vars utbildning på grundläggande nivå har upphört ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.¹⁰ Vilka kurser som ska finnas i komvux på grundläggande nivå framgår av 2 kap. 18 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

För att möjliggöra att yrkeskurser ska kunna bedrivas inom komvux på grundläggande nivå föreslår Skolverket ett tredje stycke i 2 kap. 18 § förordningen om vuxenutbildning där det anges att komvux på grundläggande nivå får bedrivas i form av yrkeskurser. Ordet *får* föreslås för att kommunerna inte ska vara skyldiga att erbjuda dessa kurser. Skolverket föreslår även att det i paragrafen införs en definition av vad en yrkeskurs är, på motsvarande sätt som för yrkesämnen som ges inom utbildning på gymnasial nivå.¹¹ Skolverket föreslår att en yrkeskurs inom komvux på grundläggande nivå definieras som en kurs som är yrkesinriktad.

För att uppnå syftet att kommunerna inte ska vara skyldiga att erbjuda yrkeskurser bedömer Skolverket dock att det även behöver införas ett undantag från rätten att delta i viss utbildning på grundläggande nivå. I annat fall skulle alla vuxna som uppfyller villkoren i 20 kap. 11 § skollagen ha rätt att delta i utbildning på yrkeskurser och hemkommunen skulle ansvara för att de som önskar får delta i sådan utbildning.¹² Skolverket föreslår därför ett nytt stycke i 20 kap. 11 c § skollagen, där regeringen ges ett bemyndigande att meddela föreskrifter om undantag från rätten att delta i viss utbildning på grundläggande nivå. Vidare föreslås en ny paragraf i förordningen om vuxenutbildning, 2 kap. 2 a §, där det anges att rätten att delta i utbildning inom komvux på grundläggande nivå enligt 20 kap. 11 § skollagen inte gäller för yrkeskurser. Med en sådan reglering är kommunerna inte skyldiga att erbjuda utbildning på yrkeskurser.

Skolverket bedömer vidare att det behöver vara tydligt vilka som kan ha möjlighet att delta i kurserna. Skolverket föreslår därför att det i andra stycket i 2 kap. 2 a § förordningen om vuxenutbildning regleras vad som krävs för att en person ska vara behörig att delta i utbildning på yrkeskurser. Skolverket ser ingen anledning att ha någon annan åldersgräns för dessa kurser jämfört med komvux på grundläggande nivå i övrigt. Även kraven på att den sökande ska vara bosatt i landet och ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, bör gälla för dessa kurser. För att ha rätt till utbildning på grundläggande nivå finns dock

⁹ 20 kap. 10 § skollagen.

¹⁰ 20 kap. 9 § skollagen.

¹¹ Jfr 1 kap. 3 § gymnasieförordningen (2010:2039).

¹² 20 kap. 10–11 §§ skollagen.

även ett villkor om att individen ska sakna sådana kunskaper som normalt uppnås i grundskolan.¹³ Ett sådant villkor är inte lämpligt för yrkeskurserna, eftersom man inte uppnår sådana kunskaper som yrkeskurser syftar till att ge inom ramen för grundskolan. Det beror på att yrkeskurser inte finns i grundskolan. En bestämmelse om behörighet till yrkeskurser måste därför i denna del utformas på ett annat sätt jämfört med bestämmelsen om rätt till utbildning i 20 kap. 11 § skollagen. I annat fall skulle en vuxen som har sådana kunskaper som normalt uppnås i grundskolan men som saknar de kunskaper som yrkeskurserna syftar till att ge inte vara behörig att läsa yrkeskurser. Skolverket föreslår i stället att en vuxen ska vara behörig att delta i utbildning på yrkeskurser om han eller hon är bosatt i landet, saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge och har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Det föreslagna villkoret motsvarar det som gäller för komvux på gymnasial nivå. Skolverket bedömer att det är en fördel, eftersom de som arbetar med att göra behörighetsbedömningar känner igen detta villkor och har vana att bedöma det.

Om den sökande uppfyller villkoren som anges ska han eller hon tas emot till utbildningen. För sökande som har rätt till utbildning inom komvux innebär ett beslut om mottagande att sökanden också får delta i sådan utbildning. Vad gäller yrkeskurserna föreslår Skolverket emellertid att det inte ska finnas en rätt till utbildning. Det innebär att en behörig sökande inte per automatik får en plats på utbildningen, till exempel i de fall det finns fler sökande än antalet platser. Det medför att det, på motsvarande sätt som för komvux på gymnasial nivå, behöver finnas reglering som hanterar vilka behöriga sökande som också får delta i utbildningen. Inom komvux på gymnasial nivå regleras detta genom bestämmelser om urval och antagning. För utbildning inom komvux på grundläggande nivå finns idag ingen reglering om urval eller antagning till utbildning. Det behöver därför utformas reglering för detta ändamål vad gäller yrkeskurserna.

För det fall det finns flera behöriga sökande än vad kommunen har planerade utbildningsplatser på kurserna behöver huvudmannen ha möjlighet att göra ett urval bland de behöriga sökande. Skolverket föreslår därför att det införs en ny paragraf, 3 kap. 8 a § förordningen om vuxenutbildning, om urval till dessa kurser. Skolverket föreslår även att det är huvudmannen som anordnar utbildningen som beslutar om en sökande ska antas till utbildningen. Skolverket föreslår även att det införs ett tredje stycke i 20 kap. 11 c § skollagen med en upplysning om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om urval bland mottagna sökande.

Skolverket föreslår att företräde ska ges i den ordning som anges, till den sökande som har störst behov av utbildning på grund av att den sökande

1. behöver utbildningen för att ha en möjlighet att delta i arbetslivet,
2. behöver utbildningen för att ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning på gymnasial nivå, eller
3. behöver utbildningen för framtida utbildnings- eller yrkesval.

Bakgrunden till Skolverkets förslag i denna del är att syftet enligt uppdraget med att införa yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå är att ge grundläggande yrkeskunskaper som kan leda till arbete efter avslutad utbildning och att kurserna även bör kunna förbereda individen för utbildning på gymnasial nivå. Skolverket bedömer att den föreslagna urvalsbestämmelsen stämmer överens med syftet med kurserna. De föreslagna urvalsreglerna ger huvudmännen möjlighet att prioritera både dem som har möjlighet att ta ett steg in på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning och dem som har behov av förberedande utbildning inför gymnasial nivå. Det kan även finnas de som har behov av en introduktion till olika yrkesområden för att ha möjlighet att göra väl övervägda val inför framtida

---

¹³ 20 kap. 11 § punkt 2 skollagen.

utbildnings- och yrkesval. De personerna kan därefter ha möjlighet att antingen komma in på arbetsmarknaden eller söka sig vidare till utbildning på gymnasial nivå. Även dessa personer bör kunna prioriteras enligt Skolverkets bedömning.

Vid bedömning av första punkten, om den sökande behöver utbildningen för att ha en möjlighet att delta i arbetslivet, är det av vikt att det sker en dialog mellan huvudmannen och det lokala eller regionala arbetslivet. Detta för att säkerställa att det finns en mottagare, en arbetsplats eller arbetsgivare för vilken utbildningen är relevant, efter avslutad utbildning.

För det fall det inte införs någon bestämmelse om urval har huvudmännen ingen vägledning i hur urvalet ska göras, vilket riskerar att leda till en påverkan på likvärdigheten.

För att en kommun inte ska vara skyldig att för en person vars utbildning på grundläggande nivå har upphört på nytt bereda utbildning om det finns särskilda skäl för det, föreslår Skolverket även en ändring i 20 kap. 9 § skollagen. Skolverket föreslår att den vars utbildning på en yrkeskurs har upphört på nytt *får* beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det. Det motsvarar vad som gäller för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. I annat fall skulle det kunna uppstå en situation där en kommun som tidigare har erbjudit yrkeskurser, men inte längre gör det, blir skyldig att erbjuda en person att på nytt läsa en yrkeskurs.

I dagsläget är det endast kommuner som kan vara huvudmän för komvux på grundläggande nivå. Regioner får dock vara huvudmän för utbildning på gymnasial nivå inom områdena naturbruk och omvårdnad.¹⁴ Som framgår nedan föreslår Skolverket yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå inom områdena naturbruk och vård och omsorg, se avsnitt 2.6. Skolverket bedömer att de huvudmän som erbjuder yrkesutbildning inom ett visst område på gymnasial nivå även kan komma att vilja erbjuda yrkeskurserna på den grundläggande nivån inom det aktuella området. Skolverket bedömer därför att det vore lämpligt att regioner ska kunna vara huvudmän även för sådan utbildning. Skolverket föreslår därför en ändring i 20 kap. 18 § skollagen för att möjliggöra detta.

Enligt 2 kap. 13 § skollagen får som huvudregel endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisning. Enligt 2 kap. 18 § skollagen får dock en annan lärare bedriva undervisning under vissa förutsättningar om det inte finns någon inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven i 13 §. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år, om inte undervisningen avser bland annat ett yrkesämne i komvux på gymnasial nivå eller komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Enligt 2 kap. 20 § skollagen får som huvudregel endast den som har legitimation anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa bland annat i ett yrkesämne i komvux på gymnasial nivå, eller komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Det gäller bara om det saknas sökande som har legitimation, den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet eller på den aktuella kursen, och det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen. Skolverket bedömer att detta undantag från kravet på legitimation även bör gälla för den som ska undervisa i en yrkeskurs i komvux på grundläggande nivå. Skälet till dessa undantagsbestämmelser är enligt förarbetena att det inte finns lärare med utbildning för undervisning i yrkesämnena att tillgå i den omfattning som behövs (prop. 2009/10:165 s 269–270, 272). Skolverket bedömer att detta gör sig gällande även beträffande lärare som ska undervisa i yrkeskurser på grundläggande nivå. Ett motsvarande

---

¹⁴ 2 kap. 3 § och 20 kap. 18 § skollagen.

undantag från kravet på behörighet för att bedriva undervisning samt få anställning som lärare utan tidsbegränsning bör därför gälla för yrkeslärare i komvux på grundläggande nivå.

Betyg ska enligt 3 kap. 16 § skollagen beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektor. Detta gäller dock inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning bland annat i ett yrkesinriktat ämne (yrkesämne) i komvux på gymnasial nivå eller komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Det framgår av 4 kap. 4 § förordningen om vuxenutbildning. Skolverket bedömer att undantaget som framgår av 4 kap. 4 § förordningen om vuxenutbildning även bör gälla för en lärare som är anställd utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning i en yrkeskurs i komvux på grundläggande nivå.

2.1.2. Alternativa lösningar

För det fall ingen ändring i skollagen och förordningen om vuxenutbildning kommer till stånd kan yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå inte bedrivas.

Ett alternativ till den föreslagna regleringen skulle vara att i stället föreslå bestämmelser om behörighet, mottagande och antagning till komvux på grundläggande nivå i skollagen på liknande sätt som för komvux på gymnasial nivå. För den gymnasiala nivån finns sådana bestämmelser i 20 kap. skollagen.¹⁵ Skolverket bedömer emellertid att det alternativet innebär större ändringar i skollagen, och att motsvarande effekter går att uppnå med den föreslagna regleringen. Eftersom yrkeskurser på grundläggande nivå är en helt ny form av utbildning som inte tidigare har prövats kan det uppstå behov av att justera regleringen när yrkeskurserna tagits i bruk och huvudmännen fått erfarenhet av att bedriva undervisning i kurserna. Skolverket har därför valt att föreslå mindre ändringar i skollagen och i stället ha en större del av regleringen i förordningen om vuxenutbildning. Detta alternativ innebär att det skulle vara enklare att ändra regleringen, för det fall att det uppstår behov av det i framtiden.

Skolverket föreslår inte någon reglering avseende möjligheten för en person att delta i yrkeskurser i en annan kommun än hemkommunen eller i vilken mån interkommunal ersättning ska lämnas. Det innebär att detta är oregrerat, på motsvarande sätt som för komvux i svenska för invandrare. Det är med andra ord upp till kommunerna att avgöra om en elev ska ha möjlighet att delta i utbildning i en annan kommun än hemkommunen, och om hemkommunen väljer att betala interkommunal ersättning eller inte. Ett alternativ skulle vara att föreslå bestämmelser om detta på motsvarande sätt som för övrig utbildning inom komvux på grundläggande nivå. Skolverket bedömer att det är lämpligast att inte föreslå någon reglering i denna del. Enligt regeringsuppdraget ska det vara frivilligt för kommunerna att erbjuda yrkeskurser på grundläggande nivå, och det är därför enligt Skolverkets bedömning lämpligast att överlåta till kommunerna att avgöra om en person ska ha möjlighet att delta i utbildning i en annan kommun än hemkommunen, och om hemkommunen väljer att betala interkommunal ersättning eller inte.

---

¹⁵ 20 kap. 20, 22 och 23 §§ skollagen.

2.2 Förslag till ändringar i förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

2.2.1 Problem och överväganden

De nya föreslagna kurserna inom komvux på grundläggande nivå medför ett behov av att se över vilka lärare som ska vara behöriga att undervisa i dessa kurser. I detta avsnitt beskrivs de förslag på förändringar i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och de förslag på nya föreskrifter som Skolverket bedömer vara nödvändiga för att det ska finnas behöriga lärare som kan undervisa i de nya kurserna.

Enligt 2 kap. 31 § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare är huvudregeln att en lärare är behörig att undervisa i komvux på grundläggande nivå och gymnasial nivå om han eller hon är behörig att undervisa på motsvarande nivå och i motsvarande ämne i grundskolan eller gymnasieskolan. Skolverket bedömer att de nya yrkeskurserna inom komvux på grundläggande nivå kommer att ha ett innehåll som inte motsvarar ämnen i grundskolan. Det beror på att det i grundskolan inte finns några yrkesinriktade ämnen. Skolverket bedömer därför att 31 § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare inte är tillämplig på de nya kurserna.

Skolverket föreslår därför en ny paragraf i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare, 31 c §, där det anges att de lärare som är behöriga att undervisa i grundskolan eller gymnasieskolan och som har relevant kompetens ska vara behöriga att undervisa i yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå. Avseende kursen Digital kompetens i arbetslivet föreslås att alla lärare som är behöriga att undervisa i grundskolan eller gymnasieskolan ska vara behöriga. Skolverket föreslås vidare få bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter om vad som ska anses vara relevant kompetens för respektive kurs.

Skolverket föreslår vidare föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för undervisning i yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå. För de yrkeskurser som är förberedande för ett specifikt yrkesområde och de yrkeskurser som syftar till att ge elever kunskaper som behövs för definierade och avgränsade arbetsuppgifter föreslår Skolverket att de lärare som är behöriga att undervisa i motsvarande ämne i gymnasieskolan bör anses ha relevant kompetens. För kurserna Arbetsmarknad och arbetsliv och Kommunikation och bemötande i arbetslivet gör Skolverket bedömningen att relevant kompetens är behörighet i närliggande ämnen inom grundskolan eller gymnasieskolan. Mycket av innehållet i kursen Arbetsmarknad och arbetsliv är nära det innehåll som finns i kursplaner och ämnesplaner i samhällskunskap vilket innebär att en behörighet inom detta ämne är relevant. För kursen Kommunikation och bemötande i arbetslivet så är det lärare som har en relevant utbildning inom språk och kommunikation. För båda dessa kurser bedömer Skolverket också att relevant kompetens är en behörighet inom ett yrkesämne i gymnasieskolan.

För det fall ingen ändring kommer till stånd kommer det inte att finnas några lärare som är behöriga att undervisa i yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå.

2.2.2 Alternativa lösningar

Ett alternativ till den föreslagna regleringen skulle vara att i förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare föreslå bestämmelser som anger villkoren för behörighet i samtliga yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå. Eftersom yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå är en helt ny form av utbildning som inte tidigare har prövats kan det uppstå behov av att justera regleringen när yrkeskurserna tagits i bruk och huvudmännen fått erfarenhet av att bedriva undervisning i kurserna. Skolverket har

därför valt att föreslå mindre ändringar i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare samt en reglering som gör det möjligt för Skolverket att över tid justera dels vilka yrkeskurser som ska erbjudas, dels vilka kompetenser som är relevanta för respektive yrkeskurs. På så sätt kommer regleringen bättre kunna anpassas efter målgruppernas behov av utbildning. Om samtliga yrkeskurser och villkor för behörighet skulle regleras i förordningen skulle det vid behov av ändring krävas en förordningsändring, vilket inte är lika flexibelt.

2.3 Förslag till ändringar i förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning

2.3.1 Problem och överväganden

Enligt uppdraget ska Skolverket lämna förslag på hur statsbidrag skulle kunna lämnas för de föreslagna yrkeskurserna och yrkespaketet enligt förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning (regionalt yrkesvux). Vid utformningen av statsbidragsbestämmelserna ska Skolverket även ta ställning till om bidrag ska få lämnas enbart till samverkande kommuner som kan erbjuda en fortsättning på kurserna och yrkespaketet på gymnasial nivå. I detta avsnitt beskrivs de förslag på ändringar i förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning som Skolverket bedömer vara nödvändiga.

Regionalt yrkesvux är ett statsbidrag som söks av kommuner i samverkan. Utbildning som finansieras med statsbidraget ska planeras, dimensioneras och erbjudas i samverkan mellan flera kommuner under medverkan av arbetslivet, och ska syfta till att leda till kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden. Den ska vidare syfta till att öka utbildningsutbudet för enskilda och tillgodose behoven på hela arbetsmarknaden i de samverkande kommunerna.¹⁶ Statsbidraget är i huvudsak ett bidrag för yrkesutbildning (yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar) inom komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Det finns dock möjlighet för kommunerna att få statsbidrag även för annan utbildning i form av orienteringskurser och utbildning i ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik, matematik - fortsättning, matematik - fördjupning, matematik - specialisering B, matematik - specialisering C eller samhällskunskap inom komvux på gymnasial nivå.¹⁷ Statsbidraget innehåller flera villkor som reglerar under vilka förutsättningar som kommunerna kan ta del av statsbidraget när det gäller både yrkesutbildning och annan utbildning. För annan utbildning än yrkesutbildning finns dessutom ytterligare begränsningar och villkor för att erhålla statsbidraget.

Skolverket gör bedömningen att det är mest lämpligt och ändamålsenligt att inom ramen för statsbidraget reglera yrkeskurserna på grundläggande nivå på i huvudsak motsvarande sätt som för orienteringskurser samt för ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik, matematik - fortsättning, matematik - fördjupning, matematik - specialisering B, matematik - specialisering C och samhällskunskap inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

En förutsättning och grundtanke med statsbidraget för regionalt yrkesvux är att utbildningen planeras, dimensioneras och erbjuds i samverkan mellan flera kommuner. Ansökan ska dessutom göras gemensamt av de samverkande kommunerna. Därför gör Skolverket bedömningen att statsbidrag för yrkeskurser på grundläggande nivå också bör sökas av kommuner i samverkan. Det ligger i linje med statsbidragets intentioner och underlättar hanteringen av statsbidraget, då kommunerna redan har en upparbetad samverkan kring

¹⁶ 1 och 20 §§ förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning.

¹⁷ 1 och 3 §§ förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning.

statsbidrag för yrkesutbildning. Om statsbidrag för yrkeskurser på grundläggande nivå i stället skulle sökas enskilt av respektive kommun är det ett så stort avsteg från statsbidraget för regionalt yrkesvux att det i sådana fall bör regleras som ett eget statsbidrag, utanför regionalt yrkesvux.

För statsbidraget finns ett generellt krav på medfinansiering som innebär att de samverkande kommunerna ska åta sig att sammantaget finansiera ett antal årsstudieplatser utöver de årsstudieplatser som de beviljas statsbidrag för. Det finns dock vissa utbildningar som inte omfattas av detta krav. Ett ställningstagande som behöver göras i utformningen av statsbidraget för yrkeskurser på grundläggande nivå är således om dessa kurser ska omfattas av medfinansieringskravet eller inte. Skolverket lämnar inget förslag i denna del, eftersom Skolverket bedömer att det är upp till riksdagen och regeringen att avgöra frågor om statens ekonomi. En viktig parameter att ta hänsyn till i detta ställningstagande är att dessa kurser ska vara frivilliga för kommunerna att erbjuda. För det fall det ställs ett krav på medfinansiering för dessa kurser skulle det kunna innebära ett svagare incitament för kommunerna att erbjuda kurserna.

Enligt regeringsuppdraget ska Skolverket ta ställning till om bidrag för yrkeskurser på grundläggande nivå ska få lämnas enbart till samverkande kommuner som kan erbjuda en fortsättning på kurserna på gymnasial nivå. Skolverket gör sammantaget bedömningen att ett sådant krav om att erbjuda fortsatt utbildning på gymnasial nivå i dagsläget inte är lämpligt. Det är inte alla yrkeskurser på grundläggande nivå som tillhör ett specifikt yrkesområde, vilket innebär att det skulle uppstå oklarheter kring vilken typ av fortsättning på gymnasial nivå som ska erbjudas. Yrkeskurserna på grundläggande nivå kommer sannolikt ändå att erbjudas av de kommuner som redan har utbildning och lärare inom motsvarande områden på gymnasial nivå, även om det inte ställs ett sådant krav. Kommunerna har idag en nära samverkan om yrkesutbildning, både genom statsbidraget för regionalt yrkesvux och genom reformen om planering och dimensionering av gymnasial utbildning.

För annan utbildning inom regionalt yrkesvux finns reglering om en begränsning av omfattningen av statsbidrag för sådana kurser. Till exempel får statsbidrag för orienteringskurser lämnas för högst 200 verksamhetspoäng för en och samma person även om personen deltar i flera orienteringskurser, och högst 400 verksamhetspoäng för en person som kombinerar utbildning inom regionalt yrkesvux med utbildning i svenska som andraspråk på grundläggande nivå eller i svenska för invandrare.¹⁸ Och för svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik eller samhällskunskap på gymnasial nivå finns en begränsning att sådana ämnen får utgöra högst 25 procent av en elevs utbildning som statsbidrag lämnas för.¹⁹ Ett ställningstagande i utformningen av statsbidraget för yrkeskurser på grundläggande nivå är således om det ska finnas någon motsvarande begränsning i omfattningen för yrkeskurser på grundläggande nivå eller inte. Skolverket gör bedömningen att en sådan begränsning kan vara ändamålsenlig, samtidigt som den inte bör vara för begränsande. Skolverket lämnar inget förslag i denna del, eftersom Skolverket bedömer att det är upp till regeringen att avgöra om en begränsning bör införas.

Skolverket väljer att inte föreslå någon storlek på statsbidraget för yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå. Olika utbildningar inom statsbidraget för regionalt yrkesvux har olika bidragsnivåer per årsstudieplats.²⁰ Vilken storlek som ska gälla för yrkeskurserna är enligt Skolverket en fråga för regeringen att avgöra då det är riksdag och regering som bereder och fattar beslut i frågor rörande statens ekonomi.

¹⁸ 21 §§ förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning.

¹⁹ 22 §§ förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning.

²⁰ Bidragets storlek för olika utbildningar regleras i 24, 25, 28, 29, 30, 31 och 31 a §§ förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning.

2.3.2 Alternativa lösningar

För det fall ingen reglering kommer till stånd kan statsbidrag inte lämnas för yrkeskurser i komvux på grundläggande nivå.

En alternativ lösning skulle vara att statsbidrag för yrkeskurser i komvux på grundläggande nivå regleras i en egen förordning. Skolverket bedömer dock att denna lösning inte är förenlig med uppdraget som Skolverket har fått.

2.4 Yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå

2.4.1 Problem och överväganden

Som framgår av skälen för det regeringsuppdrag som Skolverket har fått anser regeringen att det finns problem med att vissa personer kan ha svårt att tillgodogöra sig yrkesutbildning på gymnasial nivå. Detta gör sig gällande bland annat för personer i målgruppen för kombinationsutbildningar. En av anledningarna är att deras kunskaper i svenska språket och inom andra områden inte är tillräckliga, vilket gör det mycket svårt för dem att studera yrkeskurser på gymnasial nivå. Det kan handla om att individen inte har motsvarande svensk grundskola, utan endast en kortare grundläggande utbildning, vilket gör att vissa förkunskaper som behövs för gymnasiala studier saknas. På grund av dessa svårigheter arbetar kommunerna på olika sätt med att på grundläggande nivå förbereda individen för en kombinationsutbildning, bland annat genom att förenkla yrkeskurser på gymnasial nivå och genom att tillhandahålla praktik i olika former. I olika samråd och under Skolverkets regionala dialoger för komvux så har behovet av yrkeskurser på grundläggande nivå med ett reglerat innehåll bedömts relevant. Detta för att öka likvärdigheten för individen och för att bättre förbereda individen för en gymnasial utbildning.

Skolverket föreslår därför i enlighet med regeringsuppdraget ett antal kursplaner för yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå. En närmare beskrivning av Skolverkets överväganden och de föreslagna kursplanerna följer i de kommande avsnitten.

För det fall ingen förändring kommer till stånd har kommunerna fortsatt möjlighet att använda de verktyg som de använder idag för att förbereda individer för fortsatta studier eller ett kommande arbetsliv, exempelvis genom olika former av orienteringskurser.

2.4.2 Alternativa lösningar

En alternativ lösning för att komma till rätta med problemet skulle kunna vara att Skolverket tar fram förslag till fler orienteringskurser med ett reglerat innehåll. Dessa skulle i så fall vara kurser utan betyg. Även om ett reglerat innehåll i orienteringskurserna skulle kunna bidra till en mer likvärdig utbildning för elever än de gör idag så bedömer Skolverket att det inte skulle lösa problemet i tillräckligt hög grad. Skolverket bedömer också att denna lösning inte är förenlig med uppdraget att ta fram kurser inom komvux på grundläggande nivå.

2.5 Generella principer för utformningen av kursplanerna

2.5.1 Problem och överväganden

Yrkeskurser i komvux på grundläggande nivå finns inte idag och därför finns ingen forskning som direkt berör området. Däremot finns det forskning som angränsar till området som Skolverket beaktat. Skolverket har utöver detta ett pågående uppdrag till Göteborgs universitet att ta fram en rapport gällande vad yrkesutbildning på grundläggande nivå kan vara och hur målgruppen för denna typ av utbildning kan se ut. Denna rapport utgör också

ett underlag i arbetet. Ytterligare underlag är rapporter²¹ som behandlar närliggande frågor samt slutsatser från tidigare revideringar och uppdrag.²²

Den potentiella målgruppen för yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå är mycket heterogen. En grupp kan vara nyanlända med kort eller ingen utbildningsbakgrund. En annan grupp kan vara individer som av olika anledningar står långt ifrån arbetsmarknaden. I målgruppen kan också personer som är födda i Sverige eller utomlands, men som har begränsade kunskaper motsvarande svensk grundskola ingå.

Behovet av stöd till elever inom komvux är stort, något som bland annat framkommer i de regionala dialogerna för komvux²³. Yrkeskurser på grundläggande nivå skulle kunna utöka huvudmännens verktygslåda för att tillgodose elevers behov av utbildning. Utifrån den heterogena målgruppen ser behoven av yrkesutbildning mycket olika ut. Utöver specifika yrkeskunskaper behöver individerna även få möjlighet att utveckla andra grundläggande kompetenser som behövs i ett kommande arbetsliv. Många individer i den potentiella målgruppen har också behov av att utveckla det svenska språket och sin kommunikativa förmåga på olika sätt. Sammanfattningsvis har eleverna olika bakgrund, behov och förutsättningar samt olika mål med studierna.

Skolverket har i arbetet utgått från principen att alla förslag till yrkeskurser som tas fram ska syfta till att förbereda individerna för ett kommande yrkes- och arbetsliv. Begreppet yrkeskurser används därför för alla yrkeskurserna, även för de kurser som är mer förberedande till sin karaktär.

Mer generellt innehåll som idag finns inom vissa orienteringskurser, rymts enligt Skolverkets bedömning inte inom de nya yrkeskurserna i komvux på grundläggande nivå. Det är exempelvis innehåll som rör studieteknik. Det beror på att ett sådant innehåll inte kan anses vara kopplat till just yrkesutbildning utan är ett innehåll som riktar sig till alla som har ett behov av kunskaperna oavsett riktning framåt. Vissa delar av innehållet i Skolverkets förslag till yrkeskurser tangerar däremot innehåll som finns i dagens syften för orienteringskurser, då flera av de allmänna kompetenserna som behövs som förberedelse för ett arbetsliv också är kompetenser som är breda och kan behövas för många på individnivå. Vilket komplement till de nationella yrkeskurserna som kan behöva läggas till inom ramen för orienteringskurser för en enskild individ blir ett val som verksamheterna får göra i samband med studieplanering.

Under samråd²⁴ med olika verksamheter har det framkommit att deltagarna inte önskar någon annan organisation eller struktur för yrkeskurserna än vad som finns för andra kurser inom komvux på grundläggande nivå. Det är en önskan från samråden att de nya yrkeskurserna ska finnas på en tydlig plats i det befintliga systemet för komvux. Det finns därför ett behov av att se till att det inte blir inlåsnings effekter vid framtagandet av yrkeskurser. Det

---

²¹ Skolverket (2022) *Studie- och yrkesvägledning i kombinationsutbildning - Avrapportering av ett forskningsuppdrag*. Dnr 2021:1061. Skolverket (2021) *Sammanhållna yrkesutbildningar - komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå*. Dnr 2020:1694. Skolverket (2023) *Information om och stöd i genomförandet av kombinationsutbildningar inom komvux*. Dnr: 2021:2069. SKR (2022) *Yrkesutbildning, kombinationsutbildning och elevstöd inom komvux*. Forsberg Lundell, F. & Rehnberg P. (2024) *Alla ska snabbt lära sig svenska: Språk, migration och arbetsmarknadsintegration i Sverige*. Moreno Herrera, L. (2017) *Yrkesutbildningsutmaningar i nya tider – vilken väg ska vi ta? Nordic Journal of Vocational Education and Training, vol. 6, issue 2, pp. 66-83*.

²² Bland annat Skolverket (2023) *Behovsanalys för översyn av kursplaner inom komvux på grundläggande nivå, komvux som anpassad utbildning på grundläggande nivå och komvux som svenska för invandrare*. Dnr 2022:920.

²³ Se till exempel Skolverket (2022) *Sammanställning av regionala dialoger om vuxenutbildning 2022 – En lägesbild av utvecklingen inom komvux*. Dnr: 2021:1499. Skolverket (2023) *Regionala dialoger om komvux 2023 En lägesbild av utvecklingen inom komvux*. Dnr: 2022:2019.

²⁴ Skolverket 2024-09-20. *Anteckningar från samråd med Göteborgs kommun*. Skolverket 2024-09-26. *Anteckningar från möte med SKR:s komvuxnätverk. Regeringsuppdrag att ta fram yrkeskurser i komvux på grundläggande nivå*. Dnr: 2024:2403.

innebär att yrkeskurserna inom komvux på grundläggande nivå ska vara påbyggnadsbara för vidare studier och/eller ge möjligheter till att komma in på arbetsmarknaden. Under samråd med verksamheter har vidare betonats vikten av att betyg sätts, vilket innebär att det finns en efterfrågan på att kurserna även innehåller betygskriterier.²⁵

Yrkeskurserna ges inom komvux på grundläggande nivå och undervisande lärare har förkunskaper från andra kurs- och ämnesplaners struktur, både från den grundläggande nivån och från den gymnasiala nivån. Det är därför motiverat att följa den struktur som ger igenkänning för lärarna och detta har varit en utgångspunkt i framtagandet av de nya kursplanerna.

SeQF nivå 2

SeQF är Sveriges referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. SeQF bygger på och är kopplad till den europeiska referensramen för kvalifikationer, EQF. Ett slutbetyg från utbildning inom komvux på grundläggande nivå, komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå respektive anpassad gymnasieskola motsvarar SeQF nivå 2.²⁶ I arbetet med att ta fram de nya yrkeskurserna har Skolverket haft som utgångspunkt att förhålla sig till kvalifikationer från denna SeQF-nivå. Det innebär att Skolverket i vissa fall haft skrivningar från yrkeskurser som idag finns inom anpassad gymnasieskola och inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå som utgångspunkt då dessa också är etablerade och kvalitetssäkrade. Yrkeskurserna inom komvux på grundläggande nivå kommer dock att skilja sig från kurserna inom anpassad utbildning eftersom de vänder sig till en annan målgrupp.

Verksamhetspoäng

De kursplaner som idag finns inom komvux på grundläggande nivå har verksamhetspoäng som speglar studieomfattningen och därmed även innehållets omfattning. I arbetet med de nya yrkeskurserna eftersträvar Skolverket att följa det system för verksamhetspoäng som idag finns inom komvux på grundläggande nivå, och anser därför att det är motiverat att även dessa kursplaner ska ha verksamhetspoäng.

De flesta av de nu föreslagna yrkeskurserna föreslås omfatta 100 verksamhetspoäng. Endast en yrkeskurs, *Lokalvård 2* inom det föreslagna yrkespaketet mot lokalvård, föreslås omfatta 200 verksamhetspoäng. Skolverket har inhämtat synpunkter från lärare och yrkeskunniga inom branschen som menar att det i denna yrkeskurs krävs lite mer fördjupning och mer övning i de moment som eleven ska kunna efter avslutad kurs. Av denna anledning är kursens omfattning större än omfattningen för övriga yrkeskurser. Verksamhetspoängen kan dock komma att revideras vid behov. De ska endast ses som förslag och kommer att beslutas i ett senare skede.

Praktiska inslag

Yrkeskurserna ska enligt regeringsuppdraget innehålla praktiska inslag. Skolverket anser att de praktiska inslagen kan utformas på olika sätt, exempelvis som praktik, studiebesök, praktiska moment i undervisningen eller i metodrum. Syftet med praktiska inslag är att eleven utöver de teoretiska yrkeskunskaperna, också ska få möjlighet att lära sig och omsätta sina kunskaper i praktiken, och på så sätt bli bättre förberedd för sitt yrkesområde. Vilken form

²⁵ Se till exempel Skolverket 2024-09-18. *Anteckningar från samråd med Hudiksvalls kommun. Regeringsuppdrag att ta fram yrkeskurser i komvux på grundläggande nivå.* Dnr: 2024:2403.

²⁶ <https://www.myh.se/validering-och-seqf/seqf-sveriges-referensram-for-kvalifikationer> (allmänt om seqf) och <https://www.myh.se/validering-och-seqf/seqf-sveriges-referensram-for-kvalifikationer/atta-nivaer> (hämtade 2024-12-03).

av praktiska inslag som är lämpliga och relevanta kan skilja sig mellan olika yrkesområden, vilket gör att hänsyn till detta har tagits i utformandet av varje yrkeskurs.

I de föreslagna yrkeskurserna finns liknande skrivningar gällande praktiska moment i syftestext och mål, i det centrala innehållet och även i betygskriterierna som läraren inom respektive område sedan kan anpassa utifrån det specifika innehållet och även utifrån individens behov och förutsättningar.

Arbetsplatsförlagt lärande (apl) finns idag inte reglerat inom komvux på grundläggande nivå eftersom det inte finns några yrkeskurser i dagens system. Skolverket föreslår inte heller att det ska införas ett krav på apl för yrkeskurser. Orsaken till det är att det redan idag finns utmaningar för verksamheter att hitta apl-platser till elever som läser yrkesämnen på gymnasial nivå. Skolverket föreslår i stället att formuleringar om praktik och praktiska moment förs in direkt i kursplanerna för yrkeskurserna.

Betyg

De förslag till yrkeskurser som Skolverket tar fram ska utformas inom ramen för komvux på grundläggande nivå och det befintliga system som finns för kurser inom denna skolformsdel, vilket innebär att Skolverkets förslag till yrkeskursplaner kommer att innehålla syfte, mål, centralt innehåll och betygskriterier.

Betygskriterierna kommer att vara strukturerade utifrån modellen för den förenklade betygsskalan med betygsstegen godkänt eller icke godkänt.

Delkurser

Enligt regeringsuppdraget ska Skolverket analysera om kurserna bör få delas upp i delkurser.

Skolverket har i sin analys därför utgått ifrån skollagens krav på att utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar²⁷, likväl som ifrån nu gällande lagstiftning rörande möjligheten att dela in i delkurser.²⁸ Den analys som Skolverket gjort visar inga skäl till att yrkeskurser på grundläggande nivå ska regleras på annat sätt än övriga kurser i komvux på grundläggande nivå. Skolverkets förslag är därför att även yrkeskurser på grundläggande nivå ska gå att dela in i delkurser.

Kurskoder

Skolverket föreslår att kodsättningen för kursplanerna för yrkeskurser på grundläggande nivå ska följa samma principer som kurskoderna för kurser som beslutades i samband med revideringen av kursplaner på de grundläggande nivåerna.²⁹ Skolverket gör därför bedömningen att det inte finns behov av ändringar i huvudmännens administrativa system.

2.5.2. Alternativa lösningar

En alternativ lösning i fråga om kursplanernas struktur skulle vara att strukturera kursernas innehåll utifrån *learning outcomes*, som är den modell som många yrkeskurser internationellt är strukturerade efter.³⁰ Detta skulle då innebära en helt annan logik i strukturen än för de befintliga kursplaner som idag finns inom komvux på grundläggande nivå och en större systemförändring. Skolverket bedömer att det inom ramen för detta regeringsuppdrag inte

²⁷ 20 kap, 2 § skollagen (2010:800).

²⁸ 2 kap, 4 § förordningen om vuxenutbildning (2011:1108)

²⁹ Föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:18) om kursplaner för kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå SKOLFS 2025:11 och Föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:19) om kursplaner för kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå SKOLFS 2025:12.

³⁰ MYH (2025) <https://www.myh.se/in-english/secf> (hämtad 250207).

finns möjlighet att strukturera yrkeskurserna inom komvux på grundläggande nivå utifrån ett helt annat system, då det skulle kräva mycket mer utredningsarbete och analys för att ta reda på om det skulle vara en möjlig väg.

2.6 Förslag till olika typer av yrkeskurser

2.6.1. Problem och överväganden

Enligt regeringsuppdraget ska de yrkeskurser som Skolverket tar fram möta flera olika syften. Yrkeskurserna ska ge grundläggande yrkeskunskaper, kunna kombineras till hela yrkesutbildningar och kunna byggas på till utbildning på gymnasial nivå. För att möta dessa olika syften har Skolverket valt att ta fram förslag på ett antal olika typer av yrkeskurser som kategoriseras enligt följande:

- Yrkeskurser som syftar till att förbereda eleven inför arbetslivet (fortsättningsvis benämns dessa som förberedande arbetslivskurser). Dessa yrkeskurser innefattar mer allmänna och generella kompetenser, det vill säga kompetenser som går att tillämpa inom hela arbetsmarknaden, och som behövs för att bli redo för ett kommande arbetsliv.
- Yrkeskurser som är en introduktion till olika yrkesområden och en förberedelse för yrkesutbildning på gymnasial nivå (fortsättningsvis benämns dessa som förberedande yrkeskurser). Dessa yrkeskurser kan också vara en förberedelse för att läsa någon eller några mer yrkesspecifika yrkeskurser inom något avgränsat yrkesområde (se denna typ av yrkeskurs nedan). Kursens innehåll ger eleven en introduktion till det yrkesområde som den valda yrkeskursen är inriktad mot.
- Yrkeskurser som är yrkesspecifika med ett tydligt yrkesinnehåll mot ett avgränsat yrkesområde (fortsättningsvis benämns dessa som yrkesspecifika yrkeskurser). Elever som läser någon av dessa yrkeskurser ska förberedas för att kunna arbeta med definierade och avgränsade arbetsuppgifter inom ett yrkesområde.

Nedan följer en mer detaljerad beskrivning av de föreslagna yrkeskurserna samt deras innehåll. Beskrivningen är uppdelad utifrån de tre olika typerna av yrkeskurser som presenterats ovan.

Förberedande arbetslivskurser

Individer som behöver utveckla generella grundläggande kompetenser för arbetslivet kan läsa dessa förberedande arbetslivskurser för att förbereda sig för att kunna komma in på arbetsmarknaden. Yrkeskurserna innehåller allmänna kompetenser som behövs i ett kommande yrkesliv.

De förberedande arbetslivskurserna förväntas möta ett utbildningsbehov som idag finns inom komvux på grundläggande nivå. Det innebär ytterligare kurser för huvudmännen att välja mellan när de utformar en utbildning för den enskilda individen. Skolverket föreslår följande förberedande arbetslivskurser:

- Arbetsliv och arbetsmarknad
- Digital kompetens i arbetslivet
- Kommunikation och bemötande i arbetslivet

Urvalet av de förberedande arbetslivskurser som Skolverket föreslår bygger på några av de syften som finns för orienteringskurser och som ges i verksamheter idag. Det är också de områden som verksamheter under samråd lyft fram där det är vanligt att elever har behov

av att utveckla kunskaper och färdigheter. Det finns alltså både en efterfrågan från verksamheterna och ett behov hos eleverna av yrkeskurser med mer generellt innehåll.³¹ En anledning till att Skolverket väljer att ta fram yrkeskurser med liknande innehåll som det som finns i orienteringskurserna är också att det genom verksamhetsbesök och samråd³² har framkommit att orienteringskurserna genomförs på olika sätt och med olika innehåll, även om de har samma mål. Genom att utforma nationella kurser med ett reglerat innehåll erbjuds en mer likvärdig utbildning över landet. Det är dock fortfarande möjligt att anordna orienteringskurser utifrån en enskild individs behov som beskrivs närmare nedan.

När det gäller digital kompetens framkommer det i samråden som nämnts ovan att det finns ett behov av att kunna rikta utbildning inom området mot olika individers behov. Detta kommer fortfarande vara möjligt i en förberedande arbetslivskurs. Det är också möjligt för verksamheterna att fortsätta att ge orienteringskurser utifrån en enskild individs behov i den mån individens behov inte kan tillgodoses genom en nationell kurs. Orienteringskursen behöver då komplettera det innehåll som finns i den nationella kursen.³³ När utbildningsutbudet breddas och huvudmannen kan erbjuda både nationella yrkeskurser som ger betyg och orienteringskurser som ger intyg så utökas verktygslådan med fler verktyg som verksamheterna kan använda för att möta individens behov och förutsättningar.

Förberedande yrkeskurser

Enligt regeringsuppdraget ska yrkeskurserna kunna byggas på till utbildning på gymnasial nivå. De förberedande yrkeskurserna syftar till att ge förutsättningar för att fortsätta studera yrkesutbildning på gymnasial nivå. Skolverket föreslår nio förberedande yrkeskurser inom olika yrkesområden.

Urvalet av de förberedande yrkeskurserna på grundläggande nivå har skett utifrån möjlighet till fortsatta studier inom yrkesområdet på gymnasial nivå. Vid urvalet av yrkesområden har Skolverket tagit hänsyn till att det ska finnas reella möjligheter till anställning efter avslutad gymnasial utbildning, utifrån regionala och lokala förutsättningar eller utifrån nationella behov.

Skolverket har inhämtat synpunkter från de nationella programråden i arbetet med att ta fram dessa förberedande yrkeskurser. Skolverket föreslår följande förberedande yrkeskurser:

- VVS- och fastighet – introduktion
- Bygg och anläggning – introduktion
- Restaurang och livsmedel – introduktion
- Logi och våningsservice – introduktion
- Trädgård – introduktion
- Media och estetik – introduktion
- Fordon och transport – introduktion
- Administration – introduktion
- Vård och omsorg – introduktion

---

³¹ Se till exempel Skolverket (2022) *Sammanställning av regionala dialoger om vuxenutbildning 2022 – En lägesbild av utvecklingen inom komvux*. Dnr: 2021:1499. Skolverket (2023) *Regionala dialoger om komvux 2023 En lägesbild av utvecklingen inom komvux*. Dnr: 2022:2019.

³² Skolverket 2024-09-09. *Anteckningar från samråd med lärare inom Skolverkets referensverksamhet*. Skolverket 2024-09-13. *Anteckningar från samråd med rektorer och studie- och yrkesvägledare inom Skolverkets referensverksamhet*. Skolverket 2024-09-18. *Anteckningar från samråd med Hudiksvall kommun*. Skolverket 2024-09-26. *Anteckningar från möte med SKR:s komvuxnätverk. Regeringsuppdrag att ta fram yrkeskurser i komvux på grundläggande nivå*. Dnr: 2024:2403.

³³ 2 kap. 6 § förordningen om vuxenutbildning (2011:1108).

Yrkesspecifika yrkeskurser

De yrkesspecifika yrkeskurserna som Skolverket föreslår har ett innehåll som är direkt riktat mot avgränsade och definierade arbetsuppgifter inom ett specifikt yrke. En enskild kurs syftar dock inte till anställningsbarhet, däremot gör en kombination av förberedande arbetslivskurser, förberedande yrkeskurser och yrkesspecifika yrkeskurser det. Denna kombination av yrkeskurser utgör Skolverkets förslag till yrkespaket som beskrivs mer utförligt i avsnittet om yrkespaket. Skolverket föreslår följande yrkesspecifika yrkeskurser:

- Beskärning och trädvård
- Skötsel av gröna utomhus- och inomhusmiljöer
- Lokalvård 1
- Lokalvård 2

2.6.2 Alternativa lösningar

Skolverket har övervägt att ta fram förslag till ytterligare yrkeskurser. Till exempel har önskemål lyfts under samråd om ytterligare förberedande arbetslivskurser, bland annat en yrkeskurs med innehåll gällande hälsa och ett hållbart arbetsliv.³⁴ Skolverket anser att det kan finnas behov av ytterligare yrkeskurser oavsett karaktär. Skolverkets bedömning är att det utifrån tidsramen för uppdraget inte är möjligt att ta fram fler förslag i ett första skede, eftersom det skulle kräva en mer djupgående och omfattande analys. Framtagandet av fler yrkeskurser kan dock fortsätta även efter regeringsuppdraget om behovet kvarstår.

2.7 Yrkeskursernas innehåll och val av yrkesområden

2.7.1 Problem och överväganden

Motivet för att ta fram förberedande yrkeskurser är att möta den breda målgrupp som yrkeskurserna vänder sig till. Det har framkommit under samråd med lärare och skolledare som representerar olika verksamheter i landet samt vid Skolverkets regionala dialoger med huvudmän att förberedande utbildning är något som redan anordnas på många håll idag, och att det är något som den tänkta målgruppen för yrkeskurserna behöver för att kunna vara redo för ett kommande arbetsliv eller för fortsatt yrkesutbildning.³⁵

Enligt regeringsuppdraget ska yrkeskurserna också svara mot de kompetenskrav som olika branscher ställer. Att vara anställningsbar behöver dock inte alltid bara innebära att en individ har specifika yrkeskunskaper, det kan i vissa fall också handla om generella kompetenser. Skolverket bedömer att många av de individer som tillhör målgruppen för de föreslagna yrkeskurserna som redogjorts för ovan har behov av förberedande arbetslivskunskaper utöver mer specifika yrkeskunskaper kopplade till branscher och yrkesområden. Det framkommer även i rapporterna från Skolverkets regionala dialoger om komvux.³⁶ Sådana kunskaper kan till exempel vara digital kompetens eller generella kunskaper om

³⁴ Skolverket 2024-09-13. *Anteckningar från samråd med rektorer och studie- och yrkesvägledare inom Skolverkets referensverksamhet. Regeringsuppdrag att ta fram yrkeskurser i komvux på grundläggande nivå.* Dnr: 2024:2403.

³⁵ Se till exempel Skolverket (2022) *Sammanställning av regionala dialoger om vuxenutbildning 2022 – En lägesbild av utvecklingen inom komvux.* Dnr: 2021:1499. Skolverket (2023) *Regionala dialoger om komvux 2023 En lägesbild av utvecklingen inom komvux.* Dnr: 2022:2019. Skolverket 2024-09-09. *Anteckningar från samråd med lärare från Skolverkets referensverksamhet.* Skolverket 2024-09-13. *Anteckningar från samråd med rektorer och studie- och yrkesvägledare från Skolverkets referensverksamhet.* Skolverket 2024-09-18. *Anteckningar från samråd med Hudiksvalls kommun.* Skolverket 2024-09-20. *Anteckningar från samråd med Göteborgs kommun.* Skolverket 2024-09-26. *Anteckningar från möte med SKR:s komvuxnätverk. Regeringsuppdrag att ta fram yrkeskurser i komvux på grundläggande nivå.* Dnr: 2024:2403.

³⁶ Se till exempel Skolverket (2021) *Sammanställning av regionala dialoger om vuxenutbildning 2021.* Dnr: 2020:1219. Skolverket (2022) *Sammanställning av regionala dialoger om vuxenutbildning 2022 – En lägesbild av utvecklingen inom komvux.* Dnr: 2021:1499. Skolverket (2023) *Regionala dialoger om komvux 2023 En lägesbild av utvecklingen inom komvux.* Dnr: 2022:2019.

arbetsmarknaden i Sverige. I rapporterna framkommer det också behov av mer generella kunskaper om vad arbete inom olika branscher och yrkesområden innebär. Även Yrkesvuxutredningen³⁷ nämner behov av förberedande yrkesutbildning i sitt betänkande.

I syfte att utreda vilka yrkesområden och branscher som kan vara både lämpliga och möjliga har Skolverket inhämtat synpunkter från de nationella programråden vid framtagandet av förslag till yrkeskurser. Hur programråden har ställt sig till förslagen har varit väldigt olika. Många programråd har varit positiva till de förslag till yrkeskurser som är förberedande inför den gymnasiala nivån inom deras yrkesområde. När det gäller de yrkeskurser som ska kunna kombineras till yrkespaket och leda till anställning har programråden i högre grad haft invändningar. Anledningen är att det inom vissa branscher krävs en så djup och bred kompetens att det till och med kan vara svårt att anställa individer som genomgått en yrkesutbildning på gymnasial nivå. Några programråd har dock varit mycket positiva till förslagen till yrkespaket och det är inom dessa yrkesområden som Skolverkets förslag till yrkespaket finns.

2.7.2 Alternativa lösningar

I regeringsuppdraget anges att yrkeskurserna ska svara mot kompetenskrav inom flera olika yrkesområden. Skolverket har övervägt att ta fram yrkeskurser inom samtliga yrkesområden där det bedrivs utbildning inom komvux på gymnasial nivå, men gjort bedömningen att det i en första omgång har varit lämpligt att välja ut några yrkesområden som yrkeskurserna riktar sig mot där nationellt behov framkommit. Fler yrkeskurser kan komma att tas fram efter att nu föreslagna yrkeskurser följts upp och utvärderats. Likaså kan fler yrkeskurser eventuellt komma att tas fram även utifrån regionala och lokala behov.

2.8 Yrkespaket inom komvux på grundläggande nivå

2.8.1 Problem och överväganden

Enligt regeringsuppdraget ska yrkeskurserna svara mot de kompetenskrav som olika branscher ställer och de ska kunna leda till arbete. Yrkeskurser ska även kunna kombineras till yrkespaket på grundläggande nivå. Individen ska efter att ha gått en eller flera av kurserna också kunna fortsätta antingen till en sammanhållen yrkesutbildning på gymnasial nivå³⁸ eller till en kombinationsutbildning.^{39 40} I regeringsuppdraget anges att kommunerna fortfarande bör kunna skapa egna varianter av yrkespaket.

Under samråd med verksamheter har det framkommit att det finns ett behov av yrkesutbildning inom komvux på grundläggande nivå i olika delar av landet och att det även finns en efterfrågan på olika yrkespaket. Det har framgått att det också finns regionala och lokala behov av specifika yrkespaket som inte nödvändigtvis är nationellt gångbara.⁴¹

---

³⁷ SOU 2024:16 *Växla yrke som vuxen – en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna. Fler vägar till arbetslivet* Dir. 2022:74. Tilläggsdirektiv till Utredningen om fler vägar till arbetslivet (U 2022:03) Dir. 2023:31. Tilläggsdirektiv till Utredningen om fler vägar till arbetslivet (U 2022:03) Dir. 2023:114.

³⁸ 20 kap 6 a § skollagen (2010:800).

³⁹ Skolverket (2024) <https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/nyanlandas-utbildning/organisera-och-genomfora-kombinationsutbildningar-inom-komvux>. Hämtad (240905).

⁴⁰ 1 kap. 3 § förordningen om vuxenutbildning (2011:1108).

⁴¹ Skolverket 2024-09-13. *Anteckningar från samråd med rektorer och studie- och yrkesvägledare inom Skolverkets referensverksamhet*. Skolverket 2024-09-26. *Anteckningar från möte med SKR:s komvuxnätverk*. Skolverket 2024-09-20. *Anteckningar från samråd med Göteborgs kommun. Regeringsuppdrag att ta fram yrkeskurser i komvux på grundläggande nivå*. Dnr: 2024:2403 Skolverket och Nationellt centrum för andraspråk 2024-10-23- *Konferens kombinationsnätverk. Workshop med lärare gällande förslag till yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå*.

Idag finns sammanhållna yrkesutbildningar (yrkespaket) inom komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.⁴² Yrkespaketen inom komvux på gymnasial nivå syftar till att möta kompetenskraven på nationell nivå inom olika yrkesområden, och därmed underlätta individers etablering på arbetsmarknaden. Yrkespaketen inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå syftar till att ge kunskaper för att kunna utföra avgränsade och definierade arbetsuppgifter.⁴³ Yrkespaketen i de båda skolformsdelarna är framtagna i samråd med de nationella programråden.

Skolverkets förslag till yrkespaket inom komvux på grundläggande nivå

Skolverket föreslår att ett yrkespaket inom komvux på grundläggande nivå kan utformas genom att några av yrkeskurserna som är beskrivna ovan, dvs. förberedande arbetslivskurser, förberedande yrkeskurser och yrkesspecifika yrkeskurser, kombineras med varandra. Det är viktigt i sammanhanget att lyfta fram att det kan vara möjligt men ingen självklarhet att få en anställning efter grundläggande nivå. Därför behöver det efter avslutad utbildning finnas en mottagare av individerna i form av en lokal eller regional arbetsgivare. Skolverket anser att verksamheter själva bör kunna kombinera de föreslagna yrkeskurserna till yrkespaket för att kunna möta både individens behov och de behov som finns på den lokala arbetsmarknaden. Dock föreslår Skolverket i enlighet med regeringsuppdraget två yrkespaket som kan vara gångbara på arbetsmarknaden på nationell nivå. I framtagandet av dessa förslag har Skolverket inhämtat synpunkter från de nationella programråden inom respektive yrkesområde.⁴⁴ Även lärare samt ämnesexperter från branschen har varit referenser i arbetet.

Yrkespaket Trädgårdsskötsel, 300 p

Skolverket föreslår att följande yrkeskurser ska ingå i yrkespaketet:

- Trädgård – introduktion, 100 p
- Beskrivning och trädvård, 100 p
- Skötsel av gröna utomhus- och inomhusmiljöer, 100 p

Yrkespaketet riktar sig mot definierade och avgränsade arbetsuppgifter inom yrkesområdet trädgårdsskötsel. I samtal med branschrepresentanter har det framkommit att det finns ett stort behov av individer som kan arbeta inom detta yrkesområde samt möjlighet att få en anställning och kunna utföra enklare arbetsuppgifter efter en kortare utbildning. Det nationella programrådet för naturbruksområdet ser positivt på ett ytterligare bidrag till kompetensförsörjningen.

Utifrån programrådets önskemål och tillsammans med yrkeskunniga från bransch och lärare har tre förslag till kurser tagits fram som innehåller de mest grundläggande och väsentliga delarna som en individ behöver lära sig för att vara redo för att gå in i arbete inom detta område.

Alla kurserna i paketet innehåller praktiska inslag som ska möjliggöra för eleven att öva sig på de moment som sedan ska utföras under kommande arbete. De praktiska momenten ska utföras både på en arbetsplats och i undervisningen. Kurserna innehåller även viktiga säkerhetsaspekter och man har lyft fram relevanta begrepp som behövs för att individen ska kunna förstå yrkesområdets olika delar samt kunna kommunicera med andra i olika yrkessituationer. Den första kursen, Trädgård – introduktion, är introducerande till

⁴² Skolverket (2025) <https://www.skolverket.se/undervisning/vuxenutbildningen/komvux-gymnasial/yrkespaket-inom-komvux-pa-gymnasial-niva> (Hämtad 250320)

⁴³ Undantaget är bad- och fritidsanläggningsassistent där en yrkestitel erhålls efter avslutad utbildning.

⁴⁴ Programrådet för hotell- och turismprogrammet och Programrådet för naturbruksprogrammet.

yrkesområdet och har ett mer övergripande innehåll medan de andra två kurserna är mer specifika och detaljerade. Totalt omfattar förslaget till yrkespaketet mot trädgårdsskötsel 300 poäng.

Yrkespaketet Lokalvård, 400 p

Skolverket föreslår att följande yrkeskurser ska ingå i yrkespaketet:

- Kommunikation och bemötande, 100 p
- Lokalvård 1, 100 p
- Lokalvård 2, 200 p

Yrkespaketet riktar sig mot definierade och avgränsade arbetsuppgifter inom yrkesområdet lokalvård. Skolverket har inhämtat synpunkter från representanter inom branschen och lärare med erfarenhet från området lokalvård. Det har framkommit att enklare lokalvård behövs inom flera olika branscher och att det är en fördel att utbildningen är bred och kan användas på många olika sätt. Det finns därmed förutsättningar att kunna bli anställd efter utbildningen. Branschen har dock lyft att det inte enbart är de yrkesspecifika kunskaperna om lokalvård som behövs för att en individ ska kunna bli anställningsbar, utan även kunskaper i till exempel kommunikation, service och bemötande. Därför ingår även den förberedande arbetslivskursen Kommunikation och bemötande i Skolverkets förslag till yrkespaket. Denna kurs tillsammans med Lokalvård 1 som är grundläggande och Lokalvård 2 som är fördjupande utgör tillsammans ett förslag till yrkespaket på 400 poäng. I kurserna Lokalvård 1 och 2 ingår, förutom grundläggande kunskaper inom yrkesområdet lokalvård, även praktiska moment som ska utföras på en arbetsplats. Även kommunikation och relevanta begrepp inom yrkesområdet ingår så att individen på olika sätt ska vara förberedd för att kunna arbeta efter avslutad utbildning. I arbetet med att ta fram de aktuella yrkeskurserna i yrkespaketet har Skolverket tagit hjälp av referenslärare samt representanter från branschen.

2.8.2 Alternativa lösningar

Ett alternativt förslag som Skolverket har övervägt är att även föreslå ett yrkespaket som är tänkt att leda till arbete mot definierade och avgränsade arbetsuppgifter inom yrkesmässig verksamhet med djur, såsom katthem eller hunddagis. Skolverket fick detta förslag tidigt i processen från företrädare för yrkesområdet, men när arbetet framskred så var det nationella programrådet för naturbruksprogrammet eniga om att det finns en överetablering redan idag och därför inte tillräckligt med möjligheter till arbete inom detta yrkesområde. Med anledning av detta valde Skolverket att inte gå vidare med förslaget.

Skolverket ser dock att det kan finnas möjlighet att utveckla och utöka med fler yrkesspecifika yrkeskurser och fler yrkespaket framöver. Det finns ett intresse inom flera branscher men det har inte funnits möjlighet att utforma färdiga förslag inom ramen för detta uppdrag. Det finns även branscher som bedömer att yrkesutbildning inom deras bransch behöver vara på gymnasial nivå. Skolverket har valt att i nuläget inte föreslå yrkesspecifika yrkeskurser inom dessa yrkesområden. Däremot kan det finnas anledning att ta upp frågan igen framöver om de nuvarande förslagen på yrkespaket blir verklighet och faller väl ut.

Under samråd har det även framkommit förslag som innebär att vissa yrkespaket som idag finns inom komvux på gymnasial nivå skulle kunna förenklas och anpassas till komvux på grundläggande nivå, något som kommer undersökas vidare.

3. Analys av de författningsförslag som lämnas

3.1 Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Förslagen berör de huvudmän som bedriver eller avser att bedriva komvux på grundläggande nivå. I dagsläget är det endast kommuner som kan vara huvudmän för komvux på grundläggande nivå. Regioner får dock vara huvudmän för utbildning på gymnasial nivå inom områdena naturbruk och omvårdnad.⁴⁵ Då Skolverket föreslår yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå inom områdena naturbruk och vård och omsorg, och en reglering som gör det möjligt för regioner att kunna vara huvudmän även för sådan utbildning, kan regioner komma att beröras av Skolverkets förslag.

Förslaget berör även Kriminalvården, enskilda utbildningsanordnare och folkhögskolor som tillhandahåller utbildning motsvarande komvux. Även Skolinspektionen berörs av förslagen, eftersom enskilda utbildningsanordnare och folkhögskolor kan komma att söka betygsrätt för att bedriva de nya yrkeskurserna på grundläggande nivå.

Skolverket berörs av förslagen på så vis att myndigheten hanterar ansökningar om lärarlegitimationer, statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning samt implementering av författningsändringar och kursplaner.

Även elever, lärare och annan pedagogisk personal, rektorer, studie- och yrkesvägledare samt administratörer som arbetar inom komvux på grundläggande nivå berörs av förslagen.

År 2023 studerade totalt 363 000 elever i komvux (exklusive komvux som anpassad utbildning). 65 900 elever studerade i komvux på grundläggande nivå, 220 000 elever studerade i komvux på gymnasial nivå och 123 000 elever studerade i komvux som sfi.⁴⁶

Det var fler kvinnor än män som studerade på såväl grundläggande och gymnasial nivå som inom sfi. Kvinnor utgjorde 68 procent av eleverna inom komvux på grundläggande nivå och 63 procent av eleverna inom komvux på gymnasial nivå. Av eleverna som studerade inom sfi var 63 procent kvinnor och 37 procent var män.⁴⁷

Det var 39 600 elever som deltog i minst 400 poäng yrkeskurser mot en inriktning motsvarande gymnasieskolans yrkesprogram. Av dessa var 64 procent kvinnor och 36 procent män. 49 procent av eleverna var födda i Sverige och 51 procent var födda utomlands.⁴⁸

Antalet huvudmän i komvux på grundläggande nivå år 2023 var 242 och för komvux på gymnasial nivå var antalet huvudmän 244. 546 000 kursdeltagare (50 procent av samtliga kursdeltagare) inom komvux studerade hos en utbildningsanordnare som utför uppgifter inom komvux på entreprenad (extern utbildningsanordnare) och inte i huvudmannens egen regi. På gymnasial nivå studerade majoriteten av kursdeltagarna, 53 procent, hos en extern utbildningsanordnare. På grundläggande nivå studerade 40 procent av kursdeltagarna hos en extern utbildningsanordnare och i sfi var motsvarande andel 37 procent.⁴⁹

Det finns för närvarande totalt 80 utbildningsanordnare med betygsrätt inklusive folkhögskolor med rätt att bedriva utbildning motsvarande komvux på grundläggande nivå. Motsvarande siffra för utbildningsanordnare som bedriver utbildning i komvux på gymnasial nivå

⁴⁵ 2 kap. 3 § och 20 kap. 18 § skollagen.

⁴⁶ Skolverket (2024) *Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning 2023*, beskrivande statistik.

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid.

är 130. Här kan, förutom folkhögskolor, även regioner ingå. Vissa av utbildningsanordnarna kan bedriva utbildning i båda skolformsdelarna.⁵⁰

3.2 Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter för staten, kommuner, regioner, företag och andra enskilda

Konsekvenser för staten

Skolverket hanterar ansökningar om lärarlegitimation och kommer därför att påverkas i det fall yrkeskurser på grundläggande nivå införs. Skolverket hanterar även ansökningar gällande statsbidrag om regional yrkesinriktad utbildning.

Förutsatt att regeringen fattar beslut som möjliggör införandet av yrkeskurser på grundläggande nivå planerar Skolverket att stödja huvudmän och utbildningsanordnare i implementeringen av de nya kursplanerna. Övriga implementeringsinsatser från Skolverkets sida planeras bland annat att bestå av uppdaterad webbinformation, webinarier och en översyn av befintliga stödmaterial.

Skolinspektionen handlägger ansökningar och beslutar om betygsrätt.

Skolinspektionen berörs därför i form av att enskilda utbildningsanordnare med betygsrätt inom komvux kan komma att behöva uppdatera sina ansökningar.

Skolverkets förslag innebär även att Skolinspektionen får ett utökad antal kurser som kan bli föremål för granskning när utbildningen inom komvux på grundläggande nivå följs upp.

Kriminalvården erbjuder idag utbildning motsvarande komvux. Om Kriminalvården väljer att erbjuda yrkeskurser på grundläggande nivå kan det innebära utökade kostnader på liknande sätt som för kommunala och regionala huvudmän, se nedan.

Kurser i komvux på grundläggande nivå omfattas av individers möjlighet att ansöka om studiemedel, något som skulle kunna innebära en utökad hantering av ansökningar för CSN.

Konsekvenser för kommunala och regionala huvudmän

Yrkeskurser på grundläggande nivå är helt nya kurser som inte finns idag. Huvudmannens genomsnittliga kostnader (exklusive köpt utbildning) för heltidsstuderande elever i komvux på grundläggande nivå beräknat på verksamhetspoäng var år 2023 cirka 93 000 kronor. Motsvarande kostnader för gymnasial nivå är 109 000 kronor.^{51 52} Kostnaden för en studerande som deltar i yrkeskurser på grundläggande nivå på heltid kan antas ligga på en något högre nivå än de cirka 93 000 kronorna som angavs för 2023, detta då yrkeskurser kan vara dyrare att genomföra än de mer teoretiskt inriktade kurser som idag erbjuds i komvux på grundläggande nivå. Denna kostnad kan påverkas av om huvudmannen redan idag bedriver yrkesutbildning inom samma yrkesområden som de som finns i Skolverkets förslag, jämfört med om huvudmannen behöver bygga upp en utbildning från grunden.

Syftet med yrkeskurser på grundläggande nivå är bland annat att underlätta för kommunerna att förbereda individerna för gymnasial utbildning, något som skulle kunna innebära viss besparing gällande utbildning på den gymnasiala nivån, då förhoppningen är att fler individer får möjlighet att göra väl övervägda val. Risken att elever som läst yrkeskurser på grundläggande nivå är oförberedda och avbryter sina studier blir därför lägre.

⁵⁰ Skolverket (2024) Specialbearbetning av Skolverkets statistik.

⁵¹ Skolverkets officiella statistik *Kommunal vuxenutbildning – Kostnader – Riksnivå*. Tabell 2 A: Huvudmannens kostnader 2023 (exklusive köpt utbildning).

⁵² Observera att kostnaden inte är uppdelad vad gäller yrkeskurser och icke-yrkeskurser.

Förutsatt att regeringen fattar beslut om författningsändringar som möjliggör införandet av yrkeskurser på grundläggande nivå kommer Skolverket att erbjuda implementeringsinsatser. Enligt skollagen framgår att huvudmän inom skolväsendet ska se till att personalen ges möjligheter till kompetensutveckling. Respektive huvudman behöver således göra en bedömning av behovet i verksamheten.⁵³

Förutsatt att yrkeskurser på grundläggande nivå beslutas kan kommunala huvudmän eller regioner också påverkas av att ytterligare kurskoder införs. Skolverkets bedömning är att hanteringen av ytterligare kurskoder får mindre konsekvenser för den administrativa hanteringen då strukturen för kodsättning följer samma struktur som övriga kurser i komvux på grundläggande nivå.

Regeringen anger i sitt uppdrag till Skolverket att kommunerna inte ska vara skyldiga att erbjuda yrkeskurser på grundläggande nivå. Skolverkets förslag innebär därför endast konsekvenser för de kommunala huvudmän och regioner som väljer att erbjuda yrkeskurser på grundläggande nivå.

Konsekvenser för företag och andra organisationer

De enskilda utbildningsanordnare som tillhandhåller utbildning motsvarande komvux och enskilda utbildningsanordnare som utför uppgifter inom komvux på entreprenad kan komma att beröras av Skolverkets förslag på ett liknande sätt som det som nämns ovan gällande kommuner och regioner om de väljer att erbjuda yrkeskurser på grundläggande nivå.

Dessa utbildningsanordnare kan också komma att behöva ansöka om betygsrätt som omfattar även yrkeskurser på grundläggande nivå. Ansökan om betygsrätt är i dagsläget avgiftsfri, men att upprätta ansökan kan innebära ett visst administrativt arbete.

Även läromedelsföretag som planerar att ta fram läromedel för de nya yrkeskurserna på grundläggande nivå kan komma att beröras.

Konsekvenser för lärare

Yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå är helt nya kurser som inte motsvarar några kurser som finns idag. Förutsatt att regeringen fattar beslut om förordningsändringar som möjliggör införandet av yrkeskurser på grundläggande nivå kommer lärare att behöva ansöka om att komplettera sin behörighet för att undervisa i kurserna.

Enligt 4 kap. 1 § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare ska Skolverket *efter ansökan* meddela legitimation eller komplettering av legitimation. Skolverket kan endast besluta att ändra en behörighet i en lärares legitimation utan ansökan om läraren sedan tidigare har behörighet i ett ämne och det ämnet utgår eller delas upp i flera ämnen, och det eller de ämnen som läraren genom beslutet får behörighet i till övervägande del motsvarar det ämne som utgår eller delas.⁵⁴ Det är inte fallet här, eftersom det är fråga om helt nya kurser.

Avgiften är 1 500 kr för ansökan om legitimation och 750 kr för ansökan om komplettering av legitimation.⁵⁵

---

⁵³ 20 kap. 34 § skollagen.

⁵⁴ 4 kap. 3 a § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

⁵⁵ 4 kap. 5 § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

Lärare kommer också att behöva sätta sig in i de nya kursplanerna. Skolverket bedömer att det kan ske inom ramen för den lagstadgade kompetensutvecklingen⁵⁶.

3.3 Beskrivning av andra relevanta konsekvenser

Jämställdhetsperspektivet

Skolverket bedömer att förslagen inte medför några särskilda effekter för jämställdhetsperspektivet. Förtydliganden om jämställdhet har sedan tidigare gjorts i läroplanen för vuxenutbildningen. Syftet med dessa förtydliganden har varit att de ska ge effekt i undervisningen i samtliga ämnen och därmed stärka jämställdhetsperspektivet.

Statistik gällande sammanhållna yrkesutbildningar på gymnasial nivå, visar på vissa skillnader i könsfördelning. Exempel på yrkeskurser mot en inriktning motsvarande gymnasieskolans yrkesprogram där majoriteten är kvinnor är Vård och omsorg och Turism. På samma sätt är VVS och fastighet och Fordon och transport exempel på yrkeskurser mot en inriktning motsvarande gymnasieskolans yrkesprogram där majoriteten är män. Hotell och turism⁵⁷ I framtagandet av yrkeskurser på grundläggande nivå har Skolverket haft ett brett utbud av kurser inom olika branscher och yrkesområden som utgångspunkt.

Skolverket bedömer därför att förslagen inte har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Barn- och elevrättsligt perspektiv, däribland en beskrivning av barnets bästa

I de kommuner eller regioner där huvudmannen väljer att erbjuda yrkeskurser på grundläggande nivå kan Skolverkets förslag innebära ett större och mer relevant kursutbud likvärt som en mer likvärdig utbildning.

Skolverkets förslag syftar bland annat till att ge eleven bättre förutsättningar att genomgå en yrkesutbildning på gymnasial nivå. Likaså syftar förslagen till att ge den elev som genomgår utbildningen en möjlighet att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. För individer födda utomlands och som kombinerar studier i yrkeskurser på grundläggande nivå med exempelvis studier i komvux som sfi kan förslagen innebära att individerna får ökade möjligheter att utveckla språk och grundläggande yrkeskompetenser för vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden.

Kurser i komvux på grundläggande nivå omfattas av elevers möjligheter att ansöka om studiemedel via Centrala studiestödsnämnden, CSN. För de elever som ansöker om studiemedel kan studieekonomin påverkas.

Skolverket bedömer att de förslag som tagits fram ger positiva effekter för elever. Utbildning inom komvux på grundläggande nivå riktar sig till vuxna.⁵⁸ Skolverket bedömer därför att förslagen inte medför några konsekvenser för barn.

Funktionshinderperspektivet

Skolverket bedömer att förslagen i denna konsekvensutredning som helhet kommer att leda till positiva konsekvenser för alla elever, dvs. även för elever med funktionsnedsättning. Skolverket föreslår övergripande skrivningar i det centrala innehållet vilket bland annat syftar till att öka möjligheterna till flexibilitet och individanpassning. Skolverket bedömer att fler elever med funktionsnedsättning därmed får möjligheter att visa sina kunskaper på ett mer varierat sätt. Färre detaljer i betygskriterierna bör innebära att lärare mer sällan

---

⁵⁶ 2 kap. 34 § skollagen.

⁵⁷ Skolverket (2024) *Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning 2023*, beskrivande statistik.

⁵⁸ 20 kap. 11 § skollagen.

behöver aktualisera undantagsbestämmelsen⁵⁹ vid betygssättningen. Undantagsbestämmelsen ger läraren möjlighet att vid betygssättning bortse från enstaka delar av betygskriterierna som kan vara omöjliga att uppfylla för en elev på grund av en funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur. Förslagen bedöms sammantaget som positiva ur ett funktionshinderperspektiv.

Nationella minoriteter

I skälen till uppdraget anger regeringen att yrkeskurser på grundläggande nivå syftar till att öka likvärdigheten för individen och underlätta för kommunerna att förbereda individen för den gymnasiala nivån. Skolverket bedömer att de förslag till kursplaner som Skolverket tagit fram kommer att få positiva effekter för samtliga elever som genomgår utbildningen.

3.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

Skolverket föreslår i enlighet med regeringsuppdraget att kommunerna inte ska vara skyldiga att erbjuda yrkeskurser på grundläggande nivå. Kommunerna kommer därför att kunna välja om man vill erbjuda kurserna eller inte, vilket innebär att inga kostnader behöver uppstå för kommunerna.

Skolverket har vidare valt att föreslå kurser inom samma områden som finns på den gymnasiala nivån, vilket innebär att kommuner kan välja att erbjuda yrkeskurser inom samma yrkes- och branschområden som man redan bedriver utbildning inom, vilket bör kunna medföra en begränsning av kostnaden för huvudmannen.

Skolverket avser vidare att erbjuda informations- och implementeringsinsatser för att underlätta för de huvudmän som väljer att erbjuda kurserna, vilket kan leda till en begränsning av de administrativa kostnaderna i samband med erbjudande av yrkeskurserna.

3.5 Bedömning av om särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Förslagen ska redovisas till regeringen senast den 15 april 2026. Efter att Skolverket har redovisat uppdraget behöver myndigheten invänta beslut från riksdagen och regeringen om eventuella ändringar i skollagen, förordningen om vuxenutbildning, förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare samt förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning. Förutsatt att riksdagen och regeringen fattar beslut om nödvändiga författningsändringar kan Skolverket därefter besluta om de föreslagna föreskrifterna om kursplaner samt lärarbehörighet.

Vid bestämmande av tidpunkten för ikraftträdande behöver hänsyn tas till att yrkeskurser på grundläggande nivå är nytt i komvux och till att huvudmannen därmed behöver få tid för organisation av utbildningen, däribland anskaffning av behöriga lärare, fortbildning av befintliga lärare, ansökan om statsbidrag och antagning av elever.

Ytterligare hänsyn att ta vid bestämmande av tidpunkten för ikraftträdande är att enskilda lärare behöver få möjlighet att ansöka om lärarlegitimation och att Skolverket behöver ha förutsättningar att handlägga ansökningarna. Vidare behöver enskilda utbildningsanordnare som önskar bedriva utbildning motsvarande komvux ansöka om betygsrätt hos Skolinspektionen.

---

⁵⁹ 20 kap 38 § skollagen (2010:800).

Skolverket kommer vid beslut om införande av yrkeskurser på grundläggande nivå att bistå huvudmän, skolchefer, rektorer, lärare och annan pedagogisk personal, studie- och yrkesvägledare samt administratörer med informations- och implementeringsinsatser. Även systemleverantörer och läromedelsförlag berörs av dessa insatser. Skolverket avser att återkomma med mer information om implementeringsinsatser.

3.6 Beskrivning av hur och när konsekvenserna av författningsförslagen kan utvärderas

Skolverket förvaltar alla sina myndighetsföreskrifter. Minst en gång om året kontrolleras övergripande att föreskrifterna är korrekta, aktuella och ändamålsenliga. Efter att föreskrifterna är beslutade kommer Skolverket därför att upprätta en uppföljningsplan. Uppföljningsplanen syftar till att synliggöra vilka områden som är relevanta att följa upp för att kunna analysera konsekvenserna av genomförda förändringar. Uppföljningsplanen syftar även till att sammanställa hur information kan hämtas in.

4. Bedömning av om författningsförslagen inskränker den kommunala självstyrelsen

Den kommunala självstyrelsen regleras bland annat i 14 kap. regeringsformen (RF). Enligt 14 kap. 3 § RF bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett inskränkningen. Innebörden av bestämmelsen är att en eventuell inskränkning i den kommunala självstyrelsen ska prövas mot en proportionalitetsprincip.

Förslagen i denna konsekvensutredning innebär inte några utökade skyldigheter för de kommunala huvudmännen och alltså inte någon inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Det kommer att vara frivilligt för kommunerna att anordna yrkeskurser på grundläggande nivå.

5. Bedömning av om författningsförslagen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Skolverket bedömer att förslagen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Skolverket bedömer att förslagen inte medför några särskilda konsekvenser för den personliga integriteten.

6. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Skolverket har bemyndigande att meddela föreskrifter om kursplaner för komvux på grundläggande nivå enligt 2 kap. 11 § förordningen om vuxenutbildning. Skolverket kan dock i dagsläget inte meddela föreskrifter om yrkeskurser eftersom det inte finns stöd i 2 kap. 18 § förordningen om vuxenutbildning för att sådana kurser får finnas i komvux på grundläggande nivå.

Skolverket har i dagsläget inte bemyndigande om att meddela föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att bli behörig att undervisa i yrkeskurser inom komvux på grundläggande nivå.

Skolverket har fått i uppdrag att föreslå nödvändiga författningsförslag både avseende lag, förordning och myndighetsföreskrifter. Skolverket föreslår därför ändringar som innebär att myndigheten får bemyndigande att ta fram föreskrifter om kursplaner och föreskrifter om lärarbehörighet. Förslagen beskrivs ovan i avsnitt 2.1 och 2.2.

7. Samråd

Under arbetet med framtagandet av de förslag som omfattas av denna konsekvensutredning har Skolverket bjudit in en rad intressenter till olika samråd.

Skolverket har haft samråd och inhämtat synpunkter från både kommunala huvudmän och enskilda utbildningsanordnare. Skolverket har träffat olika yrkesroller såsom rektorer, lärare och studie- och yrkesvägledare samt representanter från branschorganisationer inom aktuella yrkesområden. De nationella programråden för yrkesutbildning har även de fått ta del av förslag och kunnat ge inspel under arbetets gång. Förslagen till yrkeskurser och yrkespaket har även förankrats med ämnesexperter och ämneskunniga inom de aktuella yrkesområdena.

Kommentarer har också samlats in från lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare inom Skolverkets referensverksamhet för komvux.

Skolverket har även haft möten där information har getts och samtal har förts gällande förslagen med Sveriges kommuner och regioner (SKR), Vuxenutbildning i samverkan (VIS), Arbetsförmedlingen samt Landsorganisationen (LO). Likaså har Skolverket via sina nätverk och samråd för funktionshinderrörelsen och nationella minoriteter informerat och inhämtat synpunkter.

8. Kontaktpersoner

Vid eventuella frågor, kontakta någon av följande medarbetare på Skolverkets enhet för kommunal vuxenutbildning:

Annelie Svantesson, undervisningsråd, annelie.svantesson@skolverket.se eller

Linda Svedberg, undervisningsråd, linda.svedberg@skolverket.se

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800) att 2 kap. 18 och 20 §§ och 20 kap. 9, 11 c, 13 och 18 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 18 §¹

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser

1. modersmål,
2. ett yrkesämne i
  - a) gymnasieskolan,
  - b) anpassade gymnasieskolan,
  - c) kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller
  - d) kommunal vuxenutbildning

som anpassad utbildning på gymnasial nivå, *eller*

3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning.

En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser

1. modersmål,
2. ett yrkesämne i
  - a) gymnasieskolan,
  - b) anpassade gymnasieskolan,
  - c) kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller
  - d) kommunal vuxenutbildning

som anpassad utbildning på gymnasial nivå,

3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning, *eller*

4. *en yrkeskurs i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.*

20 §²

Endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i

1. modersmål,
2. ett yrkesämne i
  - a) gymnasieskolan,
  - b) anpassade gymnasieskolan,
  - c) kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller
  - d) kommunal vuxenutbildning

Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i

1. modersmål,
2. ett yrkesämne i
  - a) gymnasieskolan,
  - b) anpassade gymnasieskolan,
  - c) kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå,
  - d) kommunal vuxenutbildning

¹ Senaste lydelse 2022:1315.

² Senaste lydelse 2022:1315.

som anpassad utbildning på gymnasial nivå, *eller*

3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning.

som anpassad utbildning på gymnasial nivå,

3. individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning, eller

4. *en yrkeskurs i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.*

Det som anges i andra stycket gäller bara om

1. det saknas sökande som har legitimation,

2. den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet eller på den aktuella kursen, och

3. det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen.

Även en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 13 § tredje stycket och den som ska bedriva undervisning som avses i 17 § får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

20 kap. 9 §³

Den som har antagits till en kurs har rätt att fullfölja utbildningen på kursen.

Den som har antagits till en viss nivå i ett ämne har rätt att fullfölja utbildningen på den aktuella nivån.

Huvudmannen får dock besluta att utbildningen på kursen eller den aktuella nivån i ämnet ska upphöra för en elev, om eleven saknar förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller av annan anledning inte gör tillfredsställande framsteg.

Den vars utbildning på grundläggande nivå eller anpassad utbildning på grundläggande nivå har upphört enligt andra stycket ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det. *Den vars utbildning på gymnasial nivå eller anpassade utbildning på gymnasial nivå har upphört enligt andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.*

Den vars utbildning på grundläggande nivå eller anpassad utbildning på grundläggande nivå har upphört enligt andra stycket ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det. *Detta gäller dock inte för sådan utbildning som omfattas av undantag från rätt att delta i utbildning enligt 20 kap. 11 c § andra stycket. I sådant fall får den vars utbildning har upphört enligt andra stycket på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.*

Den vars utbildning på gymnasial nivå eller anpassade utbildning på gymnasial nivå har upphört enligt andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

Den vars utbildning i svenska för invandrare har upphört enligt andra stycket eller som frivilligt avbrutit sådan utbildning ska på nytt beredas sådan utbildning, om det finns särskilda skäl för det.

³ Senaste lydelse 2022:1315.

Utbildningen får avbrytas även enligt bestämmelserna i 5 kap. 17–20 §§.

11 c §⁴

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att rätt enligt 11 eller 11 a § ska inträda tidigare än vad som anges där.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från rätt att delta i viss utbildning på grundläggande nivå och föreskrifter om behörighetsvillkor för sådan utbildning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om urval bland mottagna sökande för sådan utbildning som avses i andra stycket.

13 §⁵

En ansökan om att delta i utbildning på grundläggande nivå eller i anpassad utbildning på grundläggande nivå ska ges in till den sökandes hemkommun. En sökande ska tas emot till utbildningen, om de villkor som anges i 11 § eller 11 a § är uppfyllda.

En ansökan om att delta i utbildning på grundläggande nivå eller i anpassad utbildning på grundläggande nivå ska ges in till den sökandes hemkommun. En sökande ska tas emot till utbildningen, om de villkor som anges i 11 §, 11 a § eller i föreskrifter meddelade med stöd av 11 c § andra stycket är uppfyllda.

18 §⁶

En region får tillhandahålla utbildning på gymnasial nivå inom områdena naturbruk och omvårdnad. Efter överenskommelse med en kommun får regionen tillhandahålla utbildning på gymnasial nivå även inom andra områden.

En region får tillhandahålla utbildning på *grundläggande nivå och* gymnasial nivå inom områdena naturbruk och omvårdnad. Efter överenskommelse med en kommun får regionen tillhandahålla utbildning på gymnasial nivå även inom andra områden.

En region får tillhandahålla anpassad utbildning på gymnasial nivå efter överenskommelse med en kommun.

Denna lag träder i kraft den dd mm åå.

---

⁴ Senaste lydelse 2020:446.

⁵ Senaste lydelse 2022:1315.

⁶ Senaste lydelse 2022:1315.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning

dels att 1 och 3 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 21 a och 30 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna förordning innehåller bestämmelser om statsbidrag för yrkesinriktad utbildning inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå som planeras, dimensioneras och erbjuds i samverkan mellan flera kommuner under medverkan av arbetslivet i de samverkande kommunerna och som syftar till att leda till kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden (regionalt yrkesvux).

Förordningen innehåller också bestämmelser om statsbidrag för utbildning i form av orienteringskurser och utbildning i ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik, matematik - fortsättning, matematik - fördjupning, matematik - specialisering B, matematik - specialisering C och samhällskunskap inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, i de fall utbildningen kombineras med regionalt yrkesvux. Förordningen innehåller dessutom bestämmelser om statsbidrag för lärlingsutbildning i regionalt yrkesvux.

Föreslagen lydelse

1 §¹

Förordningen innehåller också bestämmelser om statsbidrag för utbildning i form av orienteringskurser och utbildning i ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik, matematik - fortsättning, matematik - fördjupning, matematik - specialisering B, matematik - specialisering C och samhällskunskap inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, i de fall utbildningen kombineras med regionalt yrkesvux. Förordningen innehåller dessutom bestämmelser om statsbidrag för lärlingsutbildning i regionalt yrkesvux. *Förordningen innehåller även bestämmelser om statsbidrag för utbildning i yrkeskurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.*

Förordningen är meddelad med stöd av 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 40 § och 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

3 §²

Statsbidrag får lämnas till samverkande kommuner för regionalt yrkesvux, utbildning i form av orienteringskurser och utbildning i

Statsbidrag får lämnas till samverkande kommuner för regionalt yrkesvux, utbildning i form av orienteringskurser och utbildning i

¹ Senaste lydelse 2024:1042.

² Senaste lydelse 2024:1042.

ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik, matematik - fortsättning, matematik - fördjupning, matematik - specialisering B, matematik - specialisering C eller samhällskunskap inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå om villkoren i 4–9 och 17–23 §§ är uppfyllda. Om det är fråga om lärlingsutbildning ska även villkoren i 11–16 §§ vara uppfyllda.

ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik, matematik - fortsättning, matematik - fördjupning, matematik - specialisering B, matematik - specialisering C eller samhällskunskap inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå *samt utbildning i yrkeskurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå* om villkoren i 4–9 och 17–23 §§ är uppfyllda. Om det är fråga om lärlingsutbildning ska även villkoren i 11–16 §§ vara uppfyllda.

Bidrag får lämnas även för utbildning som innefattar validering.

21 a §

Statsbidrag enligt denna förordning får lämnas för utbildning i form av yrkeskurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå med högst x verksamhetspoäng för en och samma person.

30 a §

För utbildning i yrkeskurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå lämnas statsbidrag med x kronor per årsstudieplats under den period som bidraget lämnas för.

Denna föreskrift träder i kraft den dd mm åå.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 31 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

31 c §

Behörig att undervisa i yrkeskursen *digital kompetens i arbetslivet* i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå är den som är behörig att undervisa i grundskolan eller gymnasieskolan enligt bestämmelser i denna förordning.

En lärare som avses i första stycket är även behörig att undervisa i andra yrkeskurser i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå för vilket läraren har relevant kompetens.

Statens skolverk får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för en yrkeskurs enligt andra stycket.

Denna förordning träder i kraft den dd mm åå.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning

dels att 2 kap. 18 §, 3 kap. 2 § och 4 kap. 4 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas tre nya paragrafer, 3 kap. 2 a, 8 a och 8 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 18 §¹

Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå bedrivs i form av

- kurser i svenska,
- kurser svenska som andraspråk,
- kurser i engelska,
- kurser i matematik,
- grundläggande kurser i samhällsorienterande ämnen,
- kurser i samhällskunskap,
- kurser i religionskunskap,
- kurser i historia,
- kurser i geografi,
- grundläggande kurser i naturorienterande ämnen,
- kurser i fysik,
- kurser i kemi, och
- kurser i biologi.

Grundläggande kurs i samhällsorienterande ämnen och grundläggande kurs i naturorienterande ämnen bedrivs i form av en inledande kurs och en fortsättningskurs.

Kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå får även bedrivas i form av yrkeskurser. Med yrkeskurser avses yrkesinriktade kurser.

3 kap. 2 §²

Behörig att tas emot till kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå samt kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning är också den som är yngre än det som anges i 20 kap. 11 § eller 20 § första stycket respektive 20 kap. 11 a § första stycket eller 20 a § första stycket skollagen (2010:800, om det med hänsyn till den sökandes

Behörig att tas emot till kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå samt kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning är också den som är yngre än det som anges i 20 kap. 11 § eller 20 § första stycket respektive 20 kap. 11 a § första stycket eller 20 a § första stycket skollagen (2010:800) *eller*

¹ Senaste lydelse 2018:753.

² Senaste lydelse 2022:1623.

personliga förhållanden finns särskilda skäl.

2 a §, om det med hänsyn till den sökandes personliga förhållanden finns särskilda skäl.

2 a §

Rätten att delta i utbildning på grundläggande nivå enligt 20 kap. 11 § skollagen (2010:800) gäller inte för kurser som anges i 2 kap. 18 § tredje stycket.

En vuxen är behörig att delta i utbildning på kurser som anges i 2 kap. 18 § tredje stycket från och med andra kalenderhalvåret det år då han eller hon fyller 20 år, om han eller hon

- 1. är bosatt i landet,*
- 2. saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge, och*
- 3. har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.*

8 a §

Om samtliga behöriga sökande till en kurs som avses i 2 kap. 18 § tredje stycket inte kan antas till sådan utbildning, ska ett urval göras.

Vid urvalet ska företräde, i den ordning som anges nedan, ges till den sökande som har störst behov av utbildning på grund av att den sökande

- 1. behöver utbildningen för att ha en möjlighet att delta i arbetslivet,*
- 2. behöver utbildningen för att ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning på gymnasial nivå, eller*
- 3. behöver utbildningen för framtida utbildnings- eller yrkesval.*

Vid bedömning av möjligheten för en sökande att delta i arbetslivet efter avslutad utbildning ska huvudmannen samråda med arbetsgivare eller representanter för det lokala arbetslivet.

8 b §

Det är huvudmannen som anordnar utbildningen i form av kurser som anges i 2 kap. 18 § tredje stycket som beslutar om en sökande ska antas till utbildningen.

4 kap.
4 §³

Bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen (2010:800) samt 2 och 3 §§ gäller inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning

1. i modersmål,
2. i ett yrkesinriktat ämne (yrkesämne) i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå, *eller*
3. på en orienteringskurs eller en individuell kurs i kommunal vuxenutbildning.

Första stycket gäller bara i de fall läraren bedriver sådan undervisning som avses i samma stycke 1, 2 eller 3.

Denna förordning träder i kraft den dd mm åå.

Bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen (2010:800) samt 2 och 3 §§ gäller inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning

1. i modersmål,
2. i ett yrkesinriktat ämne (yrkesämne) i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå,
3. på en orienteringskurs eller en individuell kurs i kommunal vuxenutbildning, *eller*
4. i en yrkesinriktad kurs (yrkeskurs) i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå.

---

³ Senaste lydelse 2022:1623.

Sändlista

Myndigheter
Arbetsmiljöverket
Arbetsförmedlingen
Centrala studiestödsnämnden
Digg – Myndigheten för digital förvaltning
Diskrimineringsombudsmannen
Ekonomistyrningsverket
Försvarsmakten
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
Jämställdhetsmyndigheten
Kriminalvården
LO
Länsstyrelsen Jämtland
Länsstyrelsen Norrbotten
Länsstyrelsen Skåne
Länsstyrelsen Uppsala
Länsstyrelsen Västra Götaland
Länsstyrelsen Östergötland
Mediemyndigheten
Myndigheten för delaktighet
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Myndigheten för yrkeshögskolan
Näringslivets regelråd
Regelrådet
Skolforskningsinstitutet
Skolinspektionen
Specialpedagogiska skolmyndigheten
Statens institutionsstyrelse
Statistiska centralbyrån
Tillväxtverket
Universitet- och högskolerådet

Organisationer
Afasiförbundet i Sverige
Almega
Autism Sverige
Dyslexiförbundet
Elevernas riksförbund
Folkbildningsrådet
Frisk & fri – Riksföreningen mot ätstörningar
Funktionsrätt Sverige
Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft
Idéburna skolors riksförbund
Ifous
Kommunal
Läromedelsförfattarna
Nordiska Alfarådet
Personskadeförbundet RTP
Riksförbundet Attention
Riksförbundet FUB
Riksförbundet ME
Riksförbundet Sällsynta diagnoser
Riksföreningen JAG
Riksföreningen lärvuxpedagogerna
Svenskt näringsliv
Sveriges Dövas Riksförbund (Sdr)
Sveriges Elevkårer
Sveriges förenade studentkårer
Sveriges kommuner och regioner
Sveriges lärare
Sveriges skolledare
Swedish Edtech Industry
Synskadades Riksförbund (Srf)
Vuxenutbildning i samverkan VIS

Kommuner och regioner
Flens kommun
Göteborgs stad
Karlskoga
Knivsta
Lapplands kommunalförbund
Malmö stad
Malung-Sälens kommun
Munkedals kommun
Region Jönköpings län
Sollefteå kommun
Sollentuna
Stenungsunds kommun
Stockholms stad
Södertälje kommun
Upplands-Bro kommun
Uppvidinge kommun
Vetlanda
Västra Götalandsregionen
Örebro kommun
Örkelljunga kommun

Enskilda utbildningsanordnare
Academedial
Astar
Irisgruppen

Universitet och högskolor, folkhögskolor
Folkhögskolornas serviceorganisation, FSO
Göteborgs universitet
Högskolan Dalarna
Högskolan Kristianstad
Högskolan Väst
Karlstads universitet
Linnéuniversitetet

Linköpings universitet
Luleå tekniska universitet
Lunds universitet
Malmö universitet
Mittuniversitetet
Mälardalens universitet
Stockholms universitet
Umeå universitet
Uppsala universitet
Örebro universitet

Ämnesläraresföreningar och nationella resurscentra
Föreningen lärare i samhällskunskap
Nationellt centrum för naturvetenskapernas och teknikens didaktik
Nationellt centrum för tekniken i skolan
Nationellt centrum för svenska som andraspråk

Läromedelsföretag
Gleerups
Liber
Läromedelsföretagen
Natur och kultur
Sanoma
Studentlitteratur AB

(8) KLK.2023.57

Förstärkning av ungdomsinflytandet i Örkelljunga kommun, nu fråga om kontaktpolitiker

Arbetsutskottets förslag till Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutar att översända utbildningschefens tjänsteskrivelse till Kommunstyrelsen för beslut om kontaktpolitiker från partierna ska utses till arbetet med applikationen "Ung i Örkelljunga".

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har tagit över ansvaret för Ungdomsrådet, Örkelljunga kommuns arbete med ungdomars delaktighet i kommunens utveckling.

En applikation, "Ung i Örkelljunga" som kommer att användas för kommunikation med ungdomar har byggts upp och är nu färdig för att tas i drift. I applikationen kommer en dialog kring frågor som är aktuella för ungdomar att föras. Tanken är att både kommunen och ungdomarna ska ha möjlighet att initiera frågor här. I applikationen kommer det också att delas information kring event och aktiviteter som riktar sig till barn- och unga i Örkelljunga kommun.

Ansvaret för Ungdomsrådet ligger på fritidsgårdsverksamheten och Kungsskolan. Formen för det nya ungdomsrådet utvecklas kontinuerligt i samarbete med intresserade ungdomar, elevråd och verksamheter inom Kultur och samhällsutvecklings- och Socialförvaltningen.

I de diskussioner som har förts i gruppen som utvecklar det nya Ungdomsrådet har behovet av en kontinuerlig kontakt med kommunpolitiken lyfts. Kontinuitet i kontakter med de politiska partierna i Kommunfullmäktige skulle stärka ungdomarnas möjlighet att delta i den demokratiska processen genom möjligheten att ställa frågor och föreslå lösningar i de frågor som är viktiga för ungdomar i kommunen.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Ärendets behandling i Utbildningsnämndens arbetsutskott

Arbetsutskottet har behandlat ärendet 2025-08-21 och lämnar följande beslutsförslag till Utbildningsnämnden:

Utbildningsnämnden beslutar att översända utbildningschefens tjänsteskrivelse till Kommunstyrelsen för beslut om kontaktpolitiker från partierna ska utses till arbetet med applikationen "Ung i Örkelljunga".

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse kontaktpolitiker Ungdomsrådet

---

*Expedieras till:
Kommunstyrelsen*

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Utbildningsförvaltningen
Kristian Lindgren, 0435-552 11
kristian.lindgren@orkelljunga.se

Kontaktpolitiker till arbetet i Ungdomsrådet

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen önskar utifrån önskemål som framförs i den pågående processen med att utveckla ungdomsrådet att Utbildningsnämnden ber Kommunstyrelsen att inrätta en roll som ungdomspolitikerna som de olika partierna tillsätter eller att på annat sätt skapa förutsättningar för en kontinuitet i de politiska kontakterna.

Beskrivning av ärendet

Utbildningsnämnden har tagit över ansvaret för Ungdomsrådet, Örkelljunga kommuns arbete med ungdomars delaktighet i kommunens utveckling.

En applikation, "Ung i Örkelljunga" som kommer att användas för kommunikation med ungdomar har byggts upp och är nu färdig för att tas i drift. I applikationen kommer en dialog kring frågor som är aktuella för ungdomar att föras. Tanken är att både kommunen och ungdomarna ska ha möjlighet att initiera frågor här. I applikationen kommer det också att delas information kring event och aktiviteter som riktar sig till barn- och unga i Örkelljunga kommun.

Under våren 2025 tilldelades Utbildningsnämnden de medel som Kommunstyrelsen har avsatt för att stärka barn och ungas välmående för att samordna aktiviteter i samverkan med Kultur- och samhällsutvecklingsnämnden och Socialnämnden. Erfarenheterna från samarbetet är mycket goda och arbetssättet kommer att kopplas även till ungdomsrådets verksamhet.

Ansvaret för Ungdomsrådet ligger på fritidsgårdsverksamheten och Kungsskolan. Formen för det nya ungdomsrådet utvecklas kontinuerligt i samarbete med intresserade ungdomar, elevråd och verksamheter inom Kultur och samhällsutvecklings- och Socialförvaltningen.

I de diskussioner som har förts i gruppen som utvecklar det nya Ungdomsrådet har behovet av en kontinuerlig kontakt med kommunpolitiken lyfts. Kontinuitet i kontakter med de politiska partierna i Kommunfullmäktige skulle stärka ungdomarnas möjlighet att delta i den demokratiska processen genom möjligheten att ställa frågor och föreslå lösningar i de frågor som är viktiga för ungdomar i kommunen.

Ungdomsrådet ber därför Utbildningsnämnden att föreslå Kommunstyrelsen att inrätta en roll som ungdomspolitikerna som de olika partierna tillsätter eller

att på annat sätt skapa förutsättningar för en kontinuitet i de politiska kontakterna.

Ungdomsrådet kommer formellt att bestå av två möten per år. Elevråden och Fritidsgårdsverksamheten anordnar mötena och driver den applikation som kommer att utgöra den huvudsakliga kommunikationen med unga i Örkelljunga. Det nya ungdomsrådet önskar är att det finns en politisk representation vid de formella mötena och att det även finns ett engagemang mellan mötena för att delta i samtal som lyfts i ungdomsrådet.

Konsekvenser för barn

Ungdomsrådets verksamhet är central för barn- och ungas inflytande i frågor som berör dem i Örkelljunga kommuns arbete. Genom att öppna möjligheten för unga att framföra sina tankar till kommunen digitalt och fånga upp de ungas engagemang utvecklas både ungdomarnas förmåga att delta i samhällsutvecklingen och kommunens verksamheters möjlighet att skapa en god verksamhet.

Det nya ungdomsrådet syftar till att öka deltagandet i samhällsutvecklingen. Den digitala formen har valts efter önskemål från elevrådet i de dialoger som kontinuerligt förs.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaden för ett politiskt engagemang beror på hur det utformas, ska mötena vara arvoderade eller inte? Medel finns idag inte avsatta i Utbildningsnämndens budget för en arvodering.

Konsekvenser med anledning av diskriminering

Syftet med ungdomsrådet är att motverka diskriminering och utanförskap. Ungdomsrådet kommer att särskilt bevaka att ungdomar som inte är närvarande på sociala plattformar nås genom de aktiviteter som genomförs i samverkan mellan de olika förvaltningarna.

Kristian Lindgren

Utbildningschef

(9) UBF.2025.8

Anmälan av delegationsbeslut

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att lägga anmälningarna av delegationsbeslut 2025-07-01--2025-08-31 till handlingarna.

Sammanfattning

Fattade delegationsbeslut i perioden 2025-07-01--2025-08-31 redovisas vid sammanträdet.

Beslutsunderlag

Anmälningar av delegationsbeslut 2025-07-01--2025-08-31

_____

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

(10) UBF.2025.9

Anmälan om ärenden rörande diskriminering eller annan kränkande behandling

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att lägga anmälningar av ärenden rörande diskriminering och annan kränkande behandling till handlingarna.

Sammanfattning

Föreligger sammanställning av ärenden rörande diskriminering och annan kränkande behandling.

Beslutsunderlag

Sammanställning av anmälningar om kränkande behandling augusti 2025

_____

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanställning av anmälningar om kränkande behandling Utbildningsförvaltningen

Augusti 2025

Skola	Datum för händelsen	Diariennr	Typ av händelse	Vidtagna åtgärder	Datum samtal vh
Utbildningscentrum	2025-08-19	UBC.2025.4	Verbal kränkning	Polisanmälan	
Utbildningscentrum	2025-08-19	UBC.2025.3	Verbal kränkning	Samtal med berörda elever och vårdnadshavare	2025-08-19
Ekets skola	2025-08-18	EKET.2025.6	Fysisk kränkning	Samtal med berörda elever och vårdnadshavare	2025-08-20
Beringskolan	2025-08-18	BERING.2025.27	Fysisk kränkning	Samtal med berörda elever och vårdnadshavare	2025-08-18
Beringskolan	2025-08-21	BERING.2025.28	Fysisk och verbal kränkning	Samtal med berörda elever och vårdnadshavare	2025-08-21 2025-08-22
von Reisers skola	2025-08-22	VREISER.2025.21	Verbal och fysisk kränkning	Samtal med berörda elever och vårdnadshavare	2025-08-25
Mårdensskolan	2025-08-22	MÅRDEN.2025.32S	Fysisk kränkning	Samtal med berörda elever och vårdnadshavare	2025-08-22
Ekets skola	2025-08-25	EKET.2025.5	Fysisk kränkning	Samtal med berörda elever och vårdnadshavare	2025-08-25
von Reisers skola	2025-08-26	VREISER.2025.22	Fysisk kränkning	Samtal med berörda elever och vårdnadshavare	2025-08-26
Kungsskolan	2025-08-13	KUNGS.2025.45	Verbal kränkning	Samtal med berörda elever och vårdnadshavare	2025-08-14 2025-08-18
Beringskolan	Flera tillfällen i augusti	BERING.2025.29	Upprepade verbala kränkningar	Samtal med berörda elever och vårdnadshavare	2025-08-22

(11) UBF.2025.73

Redovisning av beslut från domstolar och
tillsynsmyndigheter

Förslag till beslut

**Utbildningsnämnden beslutar att lägga informationen till
handlingarna.**

Förvaltningsrätten i Malmö

Överklagat beslut: UBF.2025.70 Utbildningsnämndens beslut 2025-06-30.

Saken: Ansökan om skolskjuts.

Dom: Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Överklagat beslut: UBF.2025.71 Utbildningsnämndens beslut 2025-06-30.

Saken: Ansökan om skolskjuts.

Dom: Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

_____

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande